

Arengukomisjon

2021/0422(COD)

7.12.2022

ARVAMUS

Esitaja: arengukomisjon

Saaja: õiguskomisjon

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu ja direktiivi 2008/99/EÜ asendamise kohta
(COM(2021)0851 – C9-0466/2021 – 2021/0422(COD))

Arvamuse koostaja: Caroline Roose

PA_Legam

LÜHISELGITUS

ÜRO Keskkonnaprogrammi ja Interpoli andmetel on keskkonnakuriteod sagenemas ja neist on saanud maailmas suuruselt neljandas kriminaalsektor, mis ohustab keskkonda, bioloogilist mitmekesisust ja kliimat. See jätab riigid ja elanikkonna ilma miljarditest eurodest aastas, seda eriti arenguriikides, ning ohustab inimõigusi.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiviga 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28) soovitakse parandada keskkonnakaitset ühtlustatud kriminaalõiguse abil. Siiski on tuvastatud palju puudusi ja lünki, st piiratud kohaldamisala, sanktsioonide ebapiisavust, madalaid trahvimäärasid, puudulikku koordineerimist ja koostööd liikmesriikide vahel, statistiliste andmete puudumist, jne

Raportöör väljendab heameelt Euroopa Komisjoni ettepaneku üle, eelkõige seoses selle kohaldamisala laiendamisega, kriminaalsanktsioone käsitlevate sätete rangemaks muutmise ja keskkonnakaitsete kaitseks mehhanismide kehtestamisega. Raportöör on siiski veendunud, et keskkonnakuritegude tõhusaks tõkestamiseks on vaja teha täiendavaid muudatusi.

Esiteks tuleks direktiivile lisada välismõõde, et võtta arvesse keskkonnakuritegude piiriülest iseloomu ja selle mõju arenguriikidele. Euroopa Liidul on mitmel põhjusel eriline vastutus keskkonnakuritegude ennetamise ja nende vastu võitlemise eest arenguriikides. Vahel on kuriteo toimepanija ELi päritoluga isik või ELiga seotud isik. EL on impordi- ja ekspordipiirkond, üleminekupiirkond ja suur turg, ning selline ebaseaduslik tegevus mõjutab mõne majandussektori väärtusahelaid, ning nende juhtivad ettevõtted asuvad sageli ELis.

Seda silmas pidades ja arvestades, et inimõiguste rikkumised on sageli seotud keskkonnakuritegude toimepanemisega, teeb raportöör ettepaneku muuta artiklit 1, et kasutada direktiivis eelkõige inimõigustepõhist lähenemisviisi.

Raportöör teeb ettepaneku lisada keskkonnakuritegude kohta üldised ja autonoomsed määratlused. Keskkonnakuritegude arvu suurenemisest hoolimata ei ole ei ülemaailmsel ega ka Euroopa ja riiklikul tasandil veel keskkonnakuritegude ühtlustatud määratlust. Selle asemel tugineb praegune süsteem reale teisestele õigusaktidele, jättes välja suure osa ELi keskkonnaõigusest. Autonoomsete kuritegude kriminaliseerimine võimaldaks tõsiste keskkonnakahju juhtumite korral kriminaalvastutust ja annaks loodusele õigused. Eriti oluline on võidelda rahvusvahelise organiseeritud keskkonnakuritegevuse vastu, millega on seotud arenguriigid või mis seal toimub.

Raportöör pooldab ökotsiidi mõiste kasutusele võtmist, et kriminaliseerida kõige raskemad keskkonnakuriteod. EL peaks kaitsma Rahvusvahelise Kriminaalkohtu pädevust mõista õigust kuritegude üle, mis kujutavad endast ökotsiidi. Samal ajal peaksid EL ja selle liikmesriigid võtma selliste kuritegude tuvastamisel juhtrolli. Ökotsiidi lisamine käesoleva direktiivi reguleerimisalasse on eriti oluline arenguriikides toime pandavate kõige raskemate rahvusvaheliste keskkonnakuritegude ennetamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks. Kasutatud määratluse töötas välja ökotsiidi õigusliku määratluse sõltumatu eksperdirühm, kuhu kuuluvad rahvusvahelised kriminaaljuristid, keskkonnajuriste ja õigusteadlased, ning see määratlus avaldati 2021. aasta juunis. Tegemist on kõige ulatuslikuma ja uuema määratlusega, mis on praegu kättesaadav.

Raportöör teeb ka ettepaneku laiendada direktiivi kohaldamisala eelkõige kalanduskuritegudele ning ebaseaduslike mineraalide kasutamisele ja nendega kauplemisele. Kriminaalkuriteoks tuleks pidada ka tulevase äriühingute jätkusuutlikkuse alase hoolsuskohustust käsitleva direktiivi, ja äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivi tõsiseid rikkumisi.

Märkimisväärne hulk keskkonnakuritegusid on seotud seaduslike äriühingute ja korporatsioonidega, kellest mõned on otsustanud võtta oma asukohaks nõrkade keskkonnaeeskirjadega piirkonnad, nagu paljud arenguriigid. Seetõttu on raportöör seisukohal, et liikmesriikidel peaks olema kohustus kehtestada oma jurisdiktsioon kuritegude suhtes, millest on saanud kasu nende territooriumil asutatud juriidiline isik.

Kolmandate riikidega tehtava koostöö tugevdamiseks lisatakse uus artikkel, mis on kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga nr 17. Hinnanguliselt varastatakse arenguriikides igal aastal miljardeid eurosid tuludes ja maksudes, mis põhjustab suurt majanduslikku kahju. Seetõttu on vaja tõhustada arengukoostööd suurema rahalise ja tehnilise toetuse abil, et võidelda keskkonnakuritegudega arenguriikides.

Et võidelda tõhusalt keskkonnakuritegude vastu, teeb raportöör ettepaneku kehtestada keskkonnale tekitatud kahju ning raskendavate asjaolude, st inimõiguste rikkumiste, haavatavate rühmade ja õigusriigi süsteemide hindamiseks uued sätted. Samuti kehtestatakse uued sanktsioonid, eelkõige selleks, et hüvitada keskkonnale tekitatud kahju ning suurendada karistuste ja karistuste ülemmäärasid. Viimaseks on oluline parandada ka andmete kogumist ja statistikat.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Arengukomisjon palub vastutaval õiguskomisjonil võtta arvesse järgmisi muudatusettepanekuid:

Muudatusettepanek 1

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1a) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 208 lõike 1 kohaselt võtab liit arengukoostöö eesmäärke arvesse muu sellise poliitika puhul, mida ta rakendab ja mis tõenäoliselt mõjutab arenguriike.

Muudatusettepanek 2

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 1 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1b) Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõike 5 kohaselt kaitseb ja edendab liit suhetes maailmaga oma väärtusi ning aitab kaasa kõigi inimõiguste, eelkõige lapse õiguste kaitsele ning rahvusvahelise õiguse rängele järgimisele ja arendamisele.

Muudatusettepanek 3

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 1 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1c) Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatakse põhiõigusi, mis tulenevad liikmesriikide ühesugustest riigiõiguslikest tavadest, ning kinnitatakse, et hartat ei tohi tõlgendada viisil, mis piirab või kahjustab inimõigusi ja põhivabadusi, mida on tunnustatud nende vastavates kohaldamisvaldkondades liidu õiguse, rahvusvahelise õiguse ja rahvusvaheliste lepingutega, millega liit ja kõik liikmesriigid on ühinenud, sealhulgas Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni ning liikmesriikide põhiseadustega.

Muudatusettepanek 4

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 1 d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1d) ÜRO Peaassamblee tunnustas õigust puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale kui inimõigust oma hiljutises, 26. juuli 2022. aasta resolutsioonis (A/RES/76/300), milles ta kinnitas, et nende inimõiguste edendamiseks tuleb vastavalt

rahvusvahelise keskkonnaõiguse põhimõtetele täielikult rakendada mitmepoolseid keskkonnalepinguid, ning kutsus rahvusvahelisi organisatsioone, riike, ettevõtjaid ja muid asjaomaseid sidusrühmi üles võtma vastu poliitikat, töhustama rahvusvahelist koostööd, tugevdama suutlikkuse suurendamist ja jagama häid tavasid, et suurendada jõupingutusi kõigile puhta, tervisliku ja kestliku keskkonna tagamiseks.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

(2) Liidule teeb jätkuvalt muret keskkonnakuritegude sagenemine ja nende mõju, mis murendab liidu keskkonnaalaste õigusaktide mõjusust. Lisaks ulatuvad need kuriteod üha sagedamini üle nende toimepanemise kohaks olevate riikide piiride. Sellised kuriteod ohustavad keskkonda ja seetõttu on vaja võtta asjakohaseid ja tulemuslikke meetmeid.

Muudatusettepanek

(2) Liidule teeb jätkuvalt muret keskkonnakuritegude sagenemine ja nende mõju, mis murendab liidu keskkonnaalaste õigusaktide mõjusust. Lisaks ulatuvad need kuriteod üha sagedamini üle nende toimepanemise kohaks olevate riikide piiride. ***Vaid mõne aastakümne jooksul on keskkonnakuritegudest saanud maailma suuruselt neljas kuritegelik sektor, mis kasvab maailmamajandusest kaks kuni kolm korda kiiremini, on üks kuni kaks korda suurem ülemaailmsest ametlikust arenguabist ning on praeguseks sama tulutoov kui uimastikaubandus.*** Sellised kuriteod ohustavad keskkonda ja ***põhiõigusi, hõlmavad elupaikade kahjustamist ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemist, võimendavad kliimamuutusi, ohustavad haavatavate elanikkonnarühmade jätkusuutlikke elatusvahendeid arenguriikides, ning ohustavad rahvatervist ja seetõttu on vaja võtta asjakohaseid ja tulemuslikke meetmeid. Keskkonnakuriteod võivad olla seotud ka arenguriikidega või toimuda sellistes riikides, kus on tuvastatud puudusi seoses õigusriigi keskkonnaalaste põhimõtetega (nt piisava õigusraamistiku ja juhtimisstruktuuride puudumine, ning***

puudulik teave, rakendamine ja jõustamine). Liidul on eriline vastutus keskkonnakuritegude ennetamisel ja nende vastu võitlemisel arenguriikides juhtudel, kus tegevust saab seostada liiduga. Sellised kuriteod ei ole kooskõlas liidu arengupoliitika ja -eesmärkidega ega ÜRO kestliku arengu eesmärkidega.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/99/EÜ²⁰ ja keskkonnavaldkonna õigusaktide kohased olemasolevad karistussüsteemid ei ole olnud piisavad, et saavutada kõigis keskkonnapoliitika valdkondades liidu keskkonnakaitsealaste õigusaktide järgimine. Järgimist tuleks toetada, kasutades kriminaalkaristusi, mis näitavad halduskaristustega võrreldes kvalitatiivselt erinevat ühiskondlikku hukkamõistu.

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/99/EÜ²⁰ ja keskkonnavaldkonna õigusaktide kohased olemasolevad karistussüsteemid ei ole olnud piisavad, et saavutada kõigis keskkonnapoliitika valdkondades liidu keskkonnakaitsealaste õigusaktide järgimine. Järgimist tuleks toetada, kasutades kriminaalkaristusi, mis näitavad halduskaristustega võrreldes kvalitatiivselt erinevat ühiskondlikku hukkamõistu **ja suurendavad nende hoiatavat mõju.**

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 6.12.2008, lk 28).

tunnustatud määratlust. Selle direktiivi eesmärk on luua üldine raamistik, milles lisaks konkreetsete keskkonnakuritegude kogu liitu hõlmavatele ühtsetele määratlustele määratletakse sõltumatult keskkonnakuritegevus.

Selgitus

Vaatamata keskkonnakuritegude kasvavale arvule ei ole ülemaailmsel ega ka liidu ja riiklikul tasandil veel olemas keskkonnakuritegude ühtlustatud määratlust. Komisjoni ettepanekus ei esitata keskkonnakuritegude üldist määratlust, mis on selliste kuritegude vastu võitlemisel üks suurimaid takistusi. Käesoleva muudatusettepaneku eesmärk on määratleda autonoomsed keskkonnaalased kuriteod, et kõrvaldada komisjoni sektoripõhise lähenemisviisiga seotud puudused ja vältida mis tahes tegevust, mis võib põhjustada vahetut olulise kahju ohtu.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) Liikmesriigid peaksid lisama oma siseriiklikesse õigusaktidesse kriminaalkaristused liidu keskkonnakaitse õiguse tõsise rikkumise eest. Ühise kalanduspoliitika raames on liidu õiguses määrusega (EÜ) nr 1224/2009²¹ ja määrusega (EÜ) nr 1005/2008 ette nähtud põhjalikud kontrolli- ja rakenduseeskirjad tõsiste rikkumiste, sealhulgas merekeskkonnale kahju tekitavate rikkumiste korral. Selle süsteemi alusel on liikmesriikidel võimalik valida haldus- ja/või kriminaalkaristuste süsteemi vahel. Kooskõlas komisjoni teatisega „Euroopa roheline kokkulepe“²² ja „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030“²³ tuleks **teatav tahtlik õigusvastane tegevus, mis on hõlmatud määrustega** (EÜ) nr 1224/2009 ja (EÜ) nr 1005/2008²⁴, liigitada kuriteoks.

²¹ Komisjoni 8. aprilli 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 404/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ)

Muudatusettepanek

(6) Liikmesriigid peaksid lisama oma siseriiklikesse õigusaktidesse kriminaalkaristused liidu keskkonnakaitse õiguse tõsise rikkumise eest. Ühise kalanduspoliitika raames on liidu õiguses määrusega (EÜ) nr 1224/2009²¹ ja määrusega (EÜ) nr 1005/2008 ette nähtud põhjalikud kontrolli- ja rakenduseeskirjad tõsiste rikkumiste, sealhulgas merekeskkonnale kahju tekitavate rikkumiste korral. Selle süsteemi alusel on liikmesriikidel võimalik valida haldus- ja/või kriminaalkaristuste süsteemi vahel. Kooskõlas komisjoni teatisega „Euroopa roheline kokkulepe“²² ja „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030“²³ tuleks **kõik tegevused, mida peetakse määruste** (EÜ) nr 1224/2009 ja (EÜ) nr 1005/2008²⁴ **tõsiseks rikkumiseks** liigitada kuriteoks.

²¹ Komisjoni 8. aprilli 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 404/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ)

nr 1224/2009 (millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks) üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 112, 30.4.2011, lk 1–153).

²² KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).

²³ KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE „Eli elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020) 380 final).

²⁴ Nõukogu 29. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2008, millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks ning muudetakse määrusi (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1936/2001 ja (EÜ) nr 601/2004 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 1093/94 ja (EÜ) nr 1447/1999 (ELT L 286, 29.10.2008, lk 1–32).

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

nr 1224/2009 (millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks) üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 112, 30.4.2011, lk 1–153).

²² KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019) 640 final).

²³ KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE „Eli elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020) 380 final).

²⁴ Nõukogu 29. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2008, millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks ning muudetakse määrusi (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1936/2001 ja (EÜ) nr 601/2004 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 1093/94 ja (EÜ) nr 1447/1999 (ELT L 286, 29.10.2008, lk 1–32).

Muudatusettepanek

(6a) Viimastel aastatel on liit võtnud juhtrolli selle tagamisel, et rahvusvahelised mineraalide tarneahelad oleksid läbipaistvad ja vastutustundlikud. 2017. aastal võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1a, millega saadeti selge

rahvusvaheline sõnum, et ettevõtjad peaksid hindama riske oma tarneahelates ja võtma nende leevendamiseks vajalikke meetmeid. Kõnealuses määruses keskendutakse praegu konfliktide rahastamise riskidele, inimõiguste rasketele rikkumistele ja rasketele majanduskuritegudele. See põhineb konflikti- ja riskipiirkondadest pärit mineraalide vastutustundlikke tarneahelaid käsitlevatel OECD hoolsuskohustuse suunistel, milles rõhutatakse, et ettevõtted peavad tuvastama ja maandama riske oma tarneahelates, austama inimõigusi tootjariikides ning edendama seaduslike, väikeses mahus kaevandajate ja traditsioonilisi meetodeid kasutavate kaevandajate kaasamist.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrus (EL) 2017/821, millega kehtestatakse konflikti- ja riskipiirkondadest pärit tina, tantaali, volframi ja nende maakide ning kulla liidu importijatele tarneahelaga seotud hoolsuskohustus (ELT L 130, 19.5.2017, lk 1).

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

(8) Tegevust tuleks pidada liikmesriigi pädeva asutuse loast hoolimata õigusvastaseks juhul, kui selline luba saadi pettuse teel või korruptsiooni, väljapressimise või sundimise teel. Lisaks peaksid ettevõtjad võtma vajalikke meetmeid, et täita vastava tegevuse suhtes kohaldatavaid keskkonnakaitset käsitlevaid õigus- ja haldusnorme, sealhulgas täites kehtivate lubade muutmise või ajakohastamise menetlustes oma kohustusi,

Muudatusettepanek

(8) Tegevust tuleks pidada liikmesriigi **või arenguriigi** pädeva asutuse loast hoolimata õigusvastaseks juhul, kui selline luba saadi pettuse teel või korruptsiooni, väljapressimise või sundimise teel. Lisaks peaksid ettevõtjad võtma vajalikke meetmeid, et täita vastava tegevuse suhtes kohaldatavaid keskkonnakaitset käsitlevaid õigus- ja haldusnorme, sealhulgas täites kehtivate lubade muutmise või ajakohastamise menetlustes oma kohustusi,

mis on sätestatud kohaldatavates ELi ja siseriiklikes õigusaktides.

mis on sätestatud kohaldatavates ELi ja siseriiklikes õigusaktides.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 11 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(11a) Keskkonnakuritegusid võivad toime panna mitmesugused riiklikud ja valitsusvälised osalejad, alates üksikisikutest, väikestest rühmadest, ettevõtetest, valitsusasutustest kuni organiseeritud kuritegelike võrgustike või nende kombinatsioonini. Piiriülesed ettevõtjad võivad olla kuritegude toimepanijad muu hulgas keskkonna eksploateerimise ja nende poolt keskkonnale tekitatud kahju tõttu, sooviga teenida rohkem kasumit või vähendada kulusid, eelkõige arenguriikides, kus õigus- ja institutsiooniline raamistik on tavaliselt nõrgem. Piiriüleste ettevõtjate puhul võivad süüdi olla ka teised osalejad ning seetõttu tuleks vastutust jagada ja vajadusel kohaldada karistusi.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(12) Kriminaalmenetlustes ja kriminaalkohtumenetlustes tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta seda, kas asjasse on segatud kuritegelikke organisatsioone, kes tegutsevad viisil, mis avaldab keskkonnale negatiivset mõju. Kriminaalmenetlustes tuleks käsitleda korruptsiooni, rahapesu, küberkuritegevust ja dokumendipettust ning – äritegevuse puhul – õigusrikkuja kavatsust

(12) Kriminaalmenetlustes ja kriminaalkohtumenetlustes tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta seda, kas asjasse on segatud kuritegelikke organisatsioone, kes tegutsevad viisil, mis avaldab keskkonnale negatiivset mõju. Kriminaalmenetlustes tuleks käsitleda korruptsiooni, rahapesu, küberkuritegevust ja dokumendipettust ning – äritegevuse puhul – õigusrikkuja kavatsust

maksimeerida kasumit või säästa kulusid, kui need toimuvad keskkonnakuriteo kontekstis. Need kuriteovormid on sageli seotud raskete keskkonnakuritegude vormidega ja seetõttu ei tohiks neid käsitleda eraldi. ***Sellega seoses*** on eriti murettekitav, et mõned keskkonnakuriteod pannakse toime pädevate asutuste või avalikke ülesandeid täitvate ametnike vaikival või aktiivsel toetusel. ***Teatavatel juhtudel*** võib ***see isegi toimuda*** korruptsiooni vormis. Sellise käitumisega on näiteks tegemist, kui kontrollimisel vaadatakse keskkonnakaitsealaste õigusaktide rikkumisest mööda või vaikitakse need maha, jäetakse kontrolle teadlikult vahele, näiteks ei kontrollita, kas loa omanik täidab loa tingimusi, otsustatakse anda ebaseaduslikke litsentse või hääletatakse selliste litsentside andmise poolt või esitatakse võltsitud või valeandmetega positiivseid aruandeid.

maksimeerida kasumit või säästa kulusid, kui need toimuvad keskkonnakuriteo kontekstis. Need kuriteovormid on sageli seotud raskete keskkonnakuritegude vormidega ja seetõttu ei tohiks neid käsitleda eraldi. ***Võttes arvesse äriühingute poolt toime pandud keskkonnakuritegude olulisust, on vaja parandada ettevõtete tarne- ja väärtusahelate läbipaistvust. Keskkonnakuritegude eest vastutusele võtmisel, näiteks ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi või ebaseadusliku looduslike liikidega kaubitsemise puhul, on väga oluline äriühingute tegelike tulusaajate läbipaistvus. Seetõttu peaksid liikmesriigid paralleelselt tagama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/843^{1a} täieliku rakendamise.*** On eriti murettekitav, et mõned keskkonnakuriteod pannakse toime pädevate asutuste või avalikke ülesandeid täitvate ametnike vaikival või aktiivsel toetusel, ***mis*** võib ***sageli esineda*** korruptsiooni vormis. Sellise käitumisega on näiteks tegemist, kui kontrollimisel vaadatakse keskkonnakaitsealaste õigusaktide rikkumisest mööda või vaikitakse need maha, jäetakse kontrolle teadlikult vahele, näiteks ei kontrollita, kas loa omanik täidab loa tingimusi, otsustatakse anda ebaseaduslikke litsentse või hääletatakse selliste litsentside andmise poolt või esitatakse võltsitud või valeandmetega positiivseid aruandeid ***või eriti arenguriikides, edendades keskkonnakaitset vastutusele võtmist, kes tegutsevad keskkonnakuritegude vastu.***

^{1a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/843, millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist, ning millega muudetakse direktiive

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

(14) Rikkumiste eest määratavad karistused peaksid olema tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed. Selleks tuleks ette näha füüsiliste isikute maksimaalse vangistuse minimaalne kestus. Lisakaristusi peetakse sageli tulemuslikumaks kui finantssanktsioone, eriti juriidiliste isikute puhul. Seetõttu peaks kriminaalmenetluses olema võimalik kasutada lisakaristusi või -meetmeid. Need peaksid hõlmama keskkonna taastamise kohustust, avaliku sektori vahenditele juurdepääsu välistamist, sealhulgas hankemenetlustest kõrvalejätmist ning toetustest ja kontsessioonidest ilmajätmist, ning lubade ja volituste tühistamist. See ei piira kohtunike ega kohtute õigust määrata kriminaalmenetluses konkreetsetel juhtudel asjakohaseid karistusi.

Muudatusettepanek

(14) Rikkumiste eest määratavad karistused peaksid olema tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed. Selleks tuleks ette näha füüsiliste isikute maksimaalse vangistuse minimaalne kestus. Lisakaristusi peetakse sageli tulemuslikumaks kui finantssanktsioone, eriti juriidiliste isikute puhul. Seetõttu peaks kriminaalmenetluses olema võimalik kasutada lisakaristusi või -meetmeid. Need peaksid hõlmama keskkonna taastamise kohustust, ***põhjustatud kahju heastamist***, avaliku sektori vahenditele juurdepääsu välistamist, sealhulgas hankemenetlustest kõrvalejätmist ning toetustest ja kontsessioonidest ilmajätmist, ning lubade ja volituste tühistamist. ***Väga olulised on sanktsioonid, mille eesmärk on tagada, et kuriteod ei korduks. Samuti tuleks ette näha tõhusad õiguskaitsevahendid, sealhulgas õiguskaitse-, leevendus- ja kohanemismeetmed ning ettekirjutused.*** See ei piira kohtunike ega kohtute õigust määrata kriminaalmenetluses konkreetsetel juhtudel asjakohaseid karistusi.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 14 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(14a) Selleks et karistused oleksid tõhusad, on vaja käesolevasse direktiivi lisada ka keskkonda taastaval õigusel

põhinev lähenemisviis, mida kodanikuühiskond ja spetsialiseerunud organisatsioonid on pikka aega nõudnud. Taastaval mudelil on ennetav lähenemisviis, mille eesmärk on heastada tekitatud kahju ja luua keskkonnateadlikkus, mis on vajalik sellise kahju vältimiseks tulevikus. Seda saab teha muu hulgas keskkonna taastamise fondide, keskkonnaalaste sotsiaalprojektide või kogukonnateenuste kaudu keskkonna hüvanguks. Keskkonnaalase taastava õiguse eesmärk on ka võimaldada ohvritel osaleda sanktsioonide määramise protsessis, ning tulevikus ka karistada saanud ettevõtete keskkonnajuhtimises.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

(15) *Kui see on siseriikliku õigusega ette nähtud, tuleks* ka juriidilisi isikuid võtta käesoleva direktiivi kohaselt keskkonnakuritegude eest kriminaalvastutusele. Liikmesriigid, kelle siseriiklikus õiguses ei ole juriidiliste isikute kriminaalvastutust ette nähtud, peaksid tagama, et nende halduskaristuste süsteemidega nähakse käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks ette tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed karistuste liigid ja määrad, nagu on sätestatud käesolevas direktiivis. Määratud karistuse hoiatava mõju tagamiseks tuleks arvesse võtta juriidiliste isikute finantsolukorda.

Muudatusettepanek

(15) Ka juriidilisi isikuid **tuleb** võtta käesoleva direktiivi kohaselt keskkonnakuritegude eest kriminaalvastutusele. **Sarnaselt füüsilistele isikutele tuleb vastutusele võtta juriidilised isikud, kes on kuriteo toime pannud, sellele kihutanud või kaasa aidanud, ning nende suhtes tuleb algatada kriminaalmenetlus.** Liikmesriigid, kelle siseriiklikus õiguses ei ole juriidiliste isikute kriminaalvastutust ette nähtud, peaksid tagama, et nende halduskaristuste süsteemidega nähakse käesoleva direktiivi eesmärkide saavutamiseks ette tõhusad, hoiatavad ja proportsionaalsed karistuste liigid ja määrad, nagu on sätestatud käesolevas direktiivis. Määratud karistuse hoiatava mõju tagamiseks tuleks arvesse võtta juriidiliste isikute finantsolukorda.

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek

(16) Praktikas määratavate karistumäärade edasiseks ühtlustamiseks ja nende mõjususe parandamiseks tuleks aluseks võtta ühised raskendavad asjaolud, mis kajastavad toimepandud kuriteo raskusastet. Kui põhjustati isiku surm või raske vigastus ja need asjaolud ei kuulu juba kuriteo koosseisu, võiks neid pidada raskendavateks asjaoludeks. Samamoodi peaks see, kui keskkonnakuritegu põhjustab olulist ja pöördumatut või pikaajalist kahju tervele ökosüsteemile, olema raskendav asjaolu, sealhulgas ökotsiidiga võrreldavatel juhtudel. Kuna ebaseaduslik tulu või kulu, mida on võimalik saada või vältida keskkonnakuritegevuse kaudu, on kurjategijate jaoks oluline stiimul, tuleks seda arvesse võtta konkreetse karistuse asjakohase taseme kindlaksmääramisel.

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 16 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16) Praktikas määratavate karistumäärade edasiseks ühtlustamiseks ja nende mõjususe parandamiseks tuleks aluseks võtta ühised raskendavad asjaolud, mis kajastavad toimepandud kuriteo raskusastet. Kui põhjustati isiku surm või raske vigastus ja need asjaolud ei kuulu juba kuriteo koosseisu, võiks neid pidada raskendavateks asjaoludeks. Samamoodi peaks see, kui keskkonnakuritegu põhjustab olulist ja pöördumatut või pikaajalist kahju tervele ökosüsteemile, olema raskendav asjaolu, sealhulgas ökotsiidiga võrreldavatel juhtudel. Kuna ebaseaduslik tulu või kulu, mida on võimalik saada või vältida keskkonnakuritegevuse kaudu, on kurjategijate jaoks oluline stiimul **ja õhutab sageli organiseeritud kuritegevust**, tuleks seda arvesse võtta konkreetse karistuse asjakohase taseme kindlaksmääramisel. **Raskendavateks asjaoludeks tuleks pidada ka inimõigustele avalduva mõju tõsidust, inimohvrite haavatavust ning arenguriikide õiguslike ja institutsiooniliste nõrkuste kuritarvitamist või hoolsuskohustuse tõsist rikkumist.**

maailmas juhtpositsioonile, ning sätestama sanktsioonide ühtlustatud määratluse ja ülemmäärad. Seepärast peaksid liikmesriigid sätestama ökotsiidi, mida käesoleva direktiivi mõttes tuleks käsitada kuriteona ja mida tuleks määratleda kui ebaseaduslikku või hooletusest tingitud tegu, mis on pandud toime teadmiselega, et sellega tekitatakse keskkonnale suurt ja laiaulatuslikku või pikaajalist kahju. Selle konkreetse kuriteo sätestamine võimaldaks kindlaks teha kõige tõsisema keskkonnakahju ja kehtestada vastavalt tekitatud keskkonnakahju tõsidusele astmelised karistused.

Selgitus

Euroopa Parlament on mitmel korral nõudnud ökotsiidi tunnistamist kuriteoks, et kaitsta inimõigusi ja demokraatiat, bioloogilist mitmekesisust, kliima- ja keskkonnakaitsjaid. Kasutatud määratluse töötas välja ökotsiidi õigusliku määratluse sõltumatu eksperdirühm, kuhu kuuluvad rahvusvahelised kriminaaljuristid, keskkonnajuriste ja õigusteadlased, ning see määratlus avaldati 2021. aasta juunis. Tegemist on kõige ulatuslikuma ja uuema määratlusega, mis on praegu kättesaadav.

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) Liikmesriigid peaksid kehtestama aegumistähtaegu käsitlevad eeskirjad, mida on vaja, et neil oleks võimalik tulemuslikult võidelda keskkonnakuritegude vastu, piiramata selliste siseriiklike eeskirjade kohaldamist, milles ei ole kehtestatud aegumistähtaegu uurimisele, süüdistuse esitamisele ja täitmise tagamisele.

Muudatusettepanek

(19) Liikmesriigid peaksid kehtestama aegumistähtaegu käsitlevad eeskirjad, mida on vaja, et neil oleks võimalik tulemuslikult võidelda keskkonnakuritegude vastu, piiramata selliste siseriiklike eeskirjade kohaldamist, milles ei ole kehtestatud aegumistähtaegu uurimisele, süüdistuse esitamisele ja täitmise tagamisele. ***Ökotsiidikuritegude uurimise, nende eest süüdistuse esitamise, kohtumõistmise ja kohtuotsuse langetamise kohta ei tohiks kehtestada aegumistähtaegu.***

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 20

Komisjoni ettepanek

(20) Käesolevas direktiivis sätestatud kohustus näha ette kriminaalkaristused ei tohiks vabastada liikmesriike kohustusest näha siseriikliku õigusega liidu keskkonnaalastes õigusaktides sätestatud rikkumiste eest ette halduskaristused ja muud meetmed.

Muudatusettepanek

(20) Käesolevas direktiivis sätestatud kohustus näha ette kriminaalkaristused ei tohiks vabastada liikmesriike kohustusest näha siseriikliku õigusega liidu keskkonnaalastes õigusaktides sätestatud rikkumiste eest ette ***tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad*** halduskaristused ja muud meetmed.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 23

Komisjoni ettepanek

(23) Võttes eelkõige arvesse käesoleva direktiiviga hõlmatud ebaseadusliku tegevuse toimepanijate liikuvust, kuritegude piiriülesust ja piiriülese uurimise võimalust, peaksid liikmesriigid selleks, et sellise tegevuse vastu tulemuslikult võidelda, kindlaks määrama kohtualluvuse.

Muudatusettepanek

(23) Võttes eelkõige arvesse käesoleva direktiiviga hõlmatud ebaseadusliku tegevuse toimepanijate liikuvust, kuritegude piiriülesust ja piiriülese uurimise võimalust, ***sealhulgas kolmandates riikides toime pandud teod***, peaksid liikmesriigid selleks, et sellise tegevuse vastu tulemuslikult võidelda, kindlaks määrama kohtualluvuse. ***Liikmesriigid peaksid seega laiendama oma jurisdiktsiooni, kui kuritegu kujutab endast ohtu nende territooriumil asuvale keskkonnale, kui see on toime pandud nende territooriumil asuva juriidilise isiku kasuks või riigi elanike vastu, või kui selle on kolmandas riigis toime pannud liidu kodanik või liidus asutatud juriidiline isik.***

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 24 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(24a) Keskkonnakaitsjad, kes otseselt kaitsevad ökosüsteeme, on sageli ka esimesed, kes kogu maailmas, sealhulgas liidus kogevad keskkonnakuritegude tagajärgi. Kurjategijad võivad neid otseselt ähvardada, hirmutada, taga kiusata, ahistada või isegi mõrvata ning seetõttu peaksid nad saama ka tasakaalustatud ja tõhusat kaitset. Lisaks oleks üks võimalus tõhustada võitlust keskkonnakuritegude vastu luua Århusi konventsiooni alusel keskkonnaõiguste kaitsjate sõltumatu eriraportööri ametikoht ja kehtestada sellest tulenevad kaitsemeetmed.

Muudatusettepanek 22

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 24 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(24b) Oma 11. novembri 2021. aasta resolutsioonis demokraatia ning massiteabevahendite vabaduse ja mitmekesisuse tugevdamise kohta ELis (tsiviil- ja kriminaalõiguse kohaste meetmete lubamatu kasutamine ajakirjanike, valitsusväliste organisatsioonide ja kodanikuühiskonna vaikima sundimiseks)^{1a} märkis Euroopa Parlament, et kuritahtlikke kohtuasju võidakse algatada ka keskkonnakaitsjate vastu ja neid võidakse ähvardada, ning et keskkonnakaitsjaid tuleks kaitsta selliste kuritarvituste eest, mida nimetatakse ka vaigistuskaebusteks.

^{1a} ELT C 205, 20.5.2022, lk 2.

Muudatusettepanek 23

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 26 a (uus)**

(26a) Loodust võib pidada keskkonnakuritegude põhjustatud kahju ohvriks. Mõned riigid (nagu Ecuador või Boliivia) on juba andnud ökosüsteemidele isegi põhiseaduslikul tasandil juriidilise isiku staatuse. Colombias andis konstitutsioonikohus need õigused Atrato jõe kohtuasjas T-622–16. Kanada ja Uus-Meremaa on veel kaks riiki, kus loodusele on antud juriidilise isiku staatus. Liidus on mõnes liikmesriigis käimas põhiseaduse reformid, et viia looduse õigused kõrgeimale tasandile. Näiteks Hispaania tunnustas hiljutise, 30. septembri 2022. aasta seadusega nr 19/2022 Mar Menori laguuni ja selle vesikonna juriidilise isiku staatust. Liit võiks võtta arvesse arenguriikides ja liikmesriikides kehtivaid õigusraamistikke ning liidus käimasolevaid reformiprotsesse ning kehtestada usaldusväärsed õigusaktid, mis hõlmaksid pikaajalist nägemust, võttes arvesse tulevase õiguslikke arenguid, mis on liidus alanud.

Muudatusettepanek 24

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 31 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(31a) Ülemaailmse mõju ja piiriülese iseloomu tõttu ning kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga nr 17 tuleks tihendada koostööd kolmandate riikidega, eelkõige arenguriikidega, eelkõige kehtestades ja toetades tõhusaid meetmeid ja mehhanisme, et rahvusvahelise keskkonnakuritegevuse vastu võitlemiseks suurendada koordineeritust ja piiriülest koostööd. Hinnanguliselt varastatakse arenguriikidelt tulude ja maksude näol igal aastal miljardeid eurosid, mis

põhjustab suurt majanduslikku kahju. Liikmesriigid peaksid püüdma tõhustada arengukoostööd, pakkudes rohkem rahalist ja tehnilist tuge, et võidelda keskkonnakuritegudega arenguriikides.

Muudatusettepanek 25

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 31 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(31b) Liit ja selle liikmesriigid peaksid samuti muutma keskkonnakuritegevuse vastase võitluse strateegiliseks poliitiliseks prioriteediks rahvusvahelise õigusosalase koostöö valdkonnas, samuti ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste institutsioonides ja konverentsil, eelkõige edendades mitmepoolsete keskkonnakokkulepete järgimist kriminaalsanktsioonide kehtestamise ning keskkonnakuritegude alaste parimate tavade ja andmete vahetamise kaudu. Selline rahvusvaheline lähenemisviis keskkonnakuritegudele peaks hõlmama ka Rahvusvahelise Kriminaalkohtu pädevuse laiendamist ökotsiidile, ning liidul ja selle liikmesriikidel peaks sellega seoses olema oluline roll ja vastutus.

Muudatusettepanek 26

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 32**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(32) Käesolevas direktiivis osutatud kuritegude tulemuslikuks tõkestamiseks on vaja, et liikmesriikide pädevad asutused koguksid täpseid, järjepidevaid ja võrreldavaid andmeid keskkonnakuritegude ulatuse ja suundumuste ning nende vastu võitlemiseks tehtavate jõupingutuste ja

(32) Käesolevas direktiivis osutatud kuritegude tulemuslikuks tõkestamiseks on vaja, et liikmesriikide pädevad asutused koguksid täpseid, järjepidevaid ja võrreldavaid andmeid keskkonnakuritegude ulatuse ja suundumuste ning nende vastu võitlemiseks tehtavate jõupingutuste ja

tulemuste kohta. Neid andmeid tuleks kasutada statistika koostamiseks, et toetada täitmise tagamise operatiivset ja strateegilist planeerimist, ning kodanike teavitamiseks. Liikmesriigid peaksid keskkonnakuritegude kohta koguma ja komisjonile esitama asjakohaseid statistilisi andmeid. Komisjon peaks liikmesriikide edastatud andmete põhjal korrapäraselt tulemusi hindama ja avaldama.

tulemuste kohta. Neid andmeid tuleks kasutada statistika koostamiseks, et toetada täitmise tagamise operatiivset ja strateegilist planeerimist, ning kodanike teavitamiseks. ***Teadmistes esineb suuri lünki nii rahvusvahelisel kui ka liidu tasandil. Andmeid on endiselt piiratud hulgal, puudub statistika keskkonnaga seotud õigusrikkumiste ning nende mõju kohta kohalikele kogukondadele, samuti õigusrikkujate ja neile määratud karistuste kohta. Andmed, mis käsitlevad rahvusvaheliste keskkonnakuritegude arvu riikide kaupa, kus keskkonnakuritegu toime pandi, ning arestitud, külmutatud või konfiskeeritud tulu väärtust, teavet selle kohta, kas keskkonnakuritegu kujutab endast rahapesu eelkuritegu, ohvrite või ohvrite rühmade arvu ja omadusi, sealhulgas mõjutatud kohalikke kogukondi, on olulised selleks, et kavandada paremaid poliitikameetmeid ja strateegiaid selliste kuritegude ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks arenguriikides.*** Liikmesriigid peaksid keskkonnakuritegude kohta koguma ja komisjonile esitama asjakohaseid statistilisi andmeid, ***eelkõige täpsustades rikkumiste toimepanijatele määratavaid karistusi.*** Komisjon peaks liikmesriikide edastatud andmete põhjal korrapäraselt tulemusi hindama ja avaldama.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumeeskirjad ***kuritegude ja karistuste*** määratlemiseks, et keskkonda ***tulemuslikumalt kaitsta.***

Muudatusettepanek

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse miinimumeeskirjad ***keskkonnakuritegude ja -karistuste*** määratlemiseks, et ***tulemuslikumalt kaitsta*** keskkonda, ***ennetada keskkonnakuritegusid ja nende vastu võidelda ning seeläbi vältida keskkonnakuritegudest tulenevaid***

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 2

Komisjoni ettepanek

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

(1) „õigusvastane“ – tegevus, mis rikub ühte järgmistest:

a) liidu õigusaktid, mis olenemata nende õiguslikust alusest aitavad kaasa Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatud liidu keskkonnakaitsepoliitika eesmärkide saavutamisele;

b) liikmesriigi selline õigusakt, haldusakt või liikmesriigi pädeva ametiasutuse selline otsus, millega kohaldatakse punktis a osutatud liidu õigusakte.

Tegevus loetakse liikmesriigi pädeva asutuse loast hoolimata õigusvastaseks juhul, kui luba saadi pettuse teel või korruptsiooni, väljapressimise või sundimise teel;

Muudatusettepanek

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

(1) „õigusvastane“ – tegevus, mis rikub ühte järgmistest:

a) liidu õigusaktid, mis olenemata nende õiguslikust alusest aitavad kaasa Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatud liidu keskkonnakaitsepoliitika eesmärkide saavutamisele;

b) liikmesriigi selline õigusakt, haldusakt või liikmesriigi pädeva ametiasutuse selline otsus, millega kohaldatakse punktis a osutatud liidu õigusakte.

Tegevus loetakse liikmesriigi **või kolmanda riigi** pädeva asutuse loast hoolimata õigusvastaseks juhul, **kui teo pani toime liidu kodanik või liidus asuv juriidiline isik**, kui luba saadi pettuse teel või korruptsiooni, väljapressimise või sundimise teel;

(1a) „keskkond“ – Maa, selle biosfäär, krüosfäär, litosfäär, hüdrofäär ja atmosfäär, samuti maailmaruum, sealhulgas ökosüsteemi kõigi biotiliste ja abiotiliste elementide terviklikkus, nende funktsioonid, talitus ja vastastikune koostoime ning planeedi piirid;

(1b) „tõsine kahju“ – kahju, mis hõlmab väga tõsiseid kahjulikke muutusi, häireid või kahjustusi mis tahes keskkonnaelemendile, sealhulgas tõsiseid mõjusid inimelule või loodus-, kultuuri-

või majandusressurssidele;

(1c) „ulatuslik kahju“ – kahju, mis ulatub piiratud geograafilisest piirkonnast kaugemale, ulatub üle riigipiiride või mille all kannatab terve ökosüsteem või liik või suur hulk inimesi;

(1d) „pikaajaline kahju“ – kahju, mis on pöördumatu või mida ei ole võimalik mõistliku aja jooksul loodusliku taastumise teel heastada;

(1e) „raske hooletus“ – sellise kahju hoolimatu ignoreerimine, mis oleks eeldatava sotsiaalse ja majandusliku kasuga võrreldes selgelt ebaproportsionaalne;

(1f) „planeedi talumispiirid“ – planeedi üheksa elukeskkonna tugisüsteemi, mis on määratletud planeedi taluvuspiiride raamistiku osana: kliimamuutus, biosfääri (funktsionaalne ja geneetiline) terviklikkus, maasüsteemi muutused, magevee kasutamine, biogeokeemilised vood (lämmastik ja fosfor), ookeanide hapestumine, stratosfääri osoonikihi kahanemine ja uued üksused;

(2) „kaitsealune elupaik“ – liigi elupaik, mille jaoks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ³⁰ artikli 4 lõike 1 või lõike 2 kohaselt eraldatud kaitseala, ning looduslik elupaik või liigi elupaik, mille jaoks on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ³¹ artikli 4 lõike 4 kohaselt eraldatud erikaitseala;

(3) „juriidiline isik“ – iga üksus, kellel on kehtivate siseriiklike õigusaktide kohaselt juriidilise isiku staatus, **välja arvatud** riigid või avalik-õiguslikud organid, kes teostavad riigivõimu, ja avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid;

(4) „asjaomane üldsus“ – isikud, keda artiklis 3 või 4 osutatud kuriteod mõjutavad või võivad mõjutada. Selle määratluse kohaldamisel loetakse huvi omavaks isikud, kellel on piisav huvi või

(2) „kaitsealune elupaik“ – liigi elupaik, mille jaoks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ³⁰ artikli 4 lõike 1 või lõike 2 kohaselt eraldatud kaitseala, ning looduslik elupaik või liigi elupaik, mille jaoks on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ³¹ artikli 4 lõike 4 kohaselt eraldatud erikaitseala;

(3) „juriidiline isik“ – iga üksus, kellel on kehtivate siseriiklike õigusaktide kohaselt juriidilise isiku staatus, **sealhulgas** riigid või avalik-õiguslikud organid, kes teostavad riigivõimu, ja avalik-õiguslikud rahvusvahelised organisatsioonid;

(4) „asjaomane üldsus“ – isikud, **või isikute rühmad, sh kohalikud kogukonnad**, keda artiklis 3 või 4 osutatud kuriteod mõjutavad või võivad mõjutada. Selle määratluse kohaldamisel loetakse

kelle õigusi jätkuvalt kahjustatakse, samuti valitsusvälised organisatsioonid, kes edendavad keskkonnakaitset ja vastavad siseriikliku õiguse kohastele proportsionaalsetele nõuetele;

(5) „kannatanu“ – *kuriteoohver Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/29/EL³² artikli 2 lõike 1 punkti a tähenduses.*

³⁰Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

³¹ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

³² *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57–73).*

huvi omavaks isikud, kellel on piisav huvi või kelle õigusi jätkuvalt kahjustatakse, samuti valitsusvälised organisatsioonid, kes edendavad keskkonnakaitset **ja inimõigusi**, ja vastavad siseriikliku õiguse kohastele proportsionaalsetele nõuetele;

(5) „kannatanu” –

i) füüsiline isik, sealhulgas tulevased põlvkonnad, kes on individuaalselt või kollektiivselt kandnud või võib kanda kahju, sealhulgas füüsilist, vaimset või emotsionaalset kahju, majanduslikku kahju, kultuuri, traditsioonide, geneetiliste ressurssidega seotud traditsiooniliste teadmiste kadu või inimõiguste olulist kahjustamist või kuritarvitamist, mille on põhjustanud keskkonnakuritegu;

ii) isiku sugulane, kelle surma keskkonnakuritegu otseselt põhjustas, ja kes on selle isiku surma tagajärjel kahju kannatanud;

iii) juriidiline isik, kes on kandnud või võib kanda kahju, sealhulgas majanduslikku kahju;

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

³¹ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3

Komisjoni ettepanek

Artikkel 3
Kuriteod

1. Liikmesriigid tagavad, et **kuriteona käsitatakse järgmist tegevust**, kui see on õigusvastane **ja tahtlikult** toime pandud:

(a) teatava koguse materjalide või ainete või ioniseeriva kiirguse juhtimine või heitmine õhku, pinnasesse või vette, mis põhjustab või võib põhjustada **inimese surma** või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(b) sellise toote turulelaskmine, mis keeldu või mõnda muud nõuet rikkudes põhjustab või võib põhjustada toote ulatuslikuma kasutamise tõttu inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, vee või pinnase kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(c) ainete tootmine, turule laskmine või kasutamine kas puhasainena, segudes või toodetes, sealhulgas nende lisamine

Muudatusettepanek

Artikkel 3
Kuriteod

-1. Liikmesriigid tagavad, et tahtlikult või vähemalt raske hooletuse tõttu keskkonnale otseselt või kaudselt olulise kahju tekkimise otsese ohu põhjustamine kujutab endast kuritegu.

-1a. Liikmesriigid tagavad, et käitumist, mis teadlikult põhjustab olulist kahju keskkonnale, käsitatakse kuriteona.

1. Liikmesriigid tagavad, et **järgmist käitumist käsitatakse kriminaalkuriteona**, kui see on õigusvastane **ning pannakse toime tahtlikult või raske hooletuse tagajärjel**:

(a) teatava koguse materjalide või ainete või ioniseeriva kiirguse juhtimine või heitmine õhku, pinnasesse või vette, mis põhjustab või võib põhjustada **füüsilisele isikule, isikute rühmale (sh juriidilisele isikule) või kogukonnale surma**, tõsiseid kehavigastusi **või majanduskahju**, või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(b) sellise toote turulelaskmine, mis keeldu või mõnda muud nõuet rikkudes põhjustab või võib põhjustada toote ulatuslikuma kasutamise tõttu inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, vee või pinnase kvaliteedile, **või elurikkusele, ökosüsteemile või ökoloogilistele funktsioonidele**, või loomadele või taimedele;

(c) ainete tootmine, turule laskmine, **ekspord liidu turult**, või kasutamine kas puhasainena, segudes või toodetes,

toodetesse, kui

- i) seda tegevust on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006³³ VIII jaotise ja XVII lisa kohaselt piiratud või
- ii) see tegevus on määruse (EÜ) nr 1907/2006 VII jaotise kohaselt keelatud või
- iii) see tegevus ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1107/2009³⁴ või
- iv) see tegevus ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 528/2012³⁵ või
- v) see tegevus kuulub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1272/2008³⁶ alla või
- vi) see tegevus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1021³⁷ I lisa kohaselt keelatud

ning see põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL³⁸ artikli 1 lõike 2 punktis a osutatud projektide elluviimine ilma teostusloata või keskkonnamõju hindamata, mis põhjustab või võib põhjustada olulist kahju direktiivi 2011/92/EL artikli 3 lõikes 1 loetletud elementidele;

(e) jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine või lõppladustamine, nimetatud protsesside järelevalve ning lõppladustamiskohtade järelhooldus, kaasa arvatud toimingud, mida teevad vahendajad või maaklerid (jäätmehooldus), kui õigusvastane tegevus

i) on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ³⁹ artikli 3

sealhulgas nende lisamine toodetesse, kui

- i) seda tegevust on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006³³ VIII jaotise ja XVII lisa kohaselt piiratud; või
- ii) see tegevus on määruse (EÜ) nr 1907/2006 VII jaotise kohaselt keelatud; või
- iii) see tegevus ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1107/2009³⁴; või
- iv) see tegevus ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 528/2012³⁵; või
- v) see tegevus kuulub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1272/2008³⁶ alla; või
- vi) see tegevus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1021³⁷ I lisa kohaselt keelatud;

via) see tegevus ei ole kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2009/128/EÜ^{37a};

ning see põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(d) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL³⁸ artikli 1 lõike 2 punktis a osutatud projektide elluviimine ilma teostusloata või keskkonnamõju hindamata, mis põhjustab või võib põhjustada olulist kahju direktiivi 2011/92/EL artikli 3 lõikes 1 loetletud elementidele;

(e) jäätmete kogumine, vedamine, taaskasutamine või lõppladustamine, nimetatud protsesside järelevalve ning lõppladustamiskohtade järelhooldus, kaasa arvatud toimingud, mida teevad vahendajad või maaklerid (jäätmehooldus), kui õigusvastane tegevus

i) on seotud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/98/EÜ³⁹ artikli 3

punktis 2 määratletud ohtlike jäätmetega ja hõlmab neid jäätmeid arvestatavas koguses;

ii) on seotud muude kui punktis i nimetatud jäätmetega ning põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(f) jäätmete vedu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1013/2006⁴⁰ artikli 2 punkti 35 tähenduses, kui see toimub arvestatavas koguses, olenemata sellest, kas tegu on ühekordse veo või mitme omavahel seotud veoga;

(g) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1257/2013⁴¹ kohaldamisalasse kuuluvate laevade ringlussevõtt, ilma et see vastaks kõnealuse määruse artikli 6 lõike 2 punkti a nõuetele;

(h) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/35/EÜ⁴² (*mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest*) artikli 4 lõikes 1 osutatud saasteainete merreheitmine laevadelt kõnealuse direktiivi artikli 3 lõikes 1 osutatud aladel, tingimusel et laevadelt pärinevate saasteainete merreheitmine ei vasta kõnealuse direktiivi artiklis 5 sätestatud eranditele; seda sätet ei kohaldata üksikjuhtudel, kui laevalt pärinevate saasteainete merreheitmisega ei põhjustata vee kvaliteedi halvenemist, välja arvatud juhul, kui sama õigusrikkuja toime pandud korduvad juhtumid üheskoos põhjustavad vee kvaliteedi halvenemise;

(i) sellise rajatise paigaldamine, käitamine või demonteerimine, kus toimub ohtlik tegevus või kus ladustatakse või kasutatakse ohtlikke aineid, valmistisi või saasteaineid, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/18/EL⁴³, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL⁴⁴ või Euroopa

punktis 2 määratletud ohtlike jäätmetega ja hõlmab neid jäätmeid arvestatavas koguses;

ii) on seotud muude kui punktis i nimetatud jäätmetega ning põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(f) jäätmete vedu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1013/2006⁴⁰ artikli 2 punkti 35 tähenduses, kui see toimub arvestatavas koguses, olenemata sellest, kas tegu on ühekordse veo või mitme omavahel seotud veoga;

(g) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1257/2013⁴¹ kohaldamisalasse kuuluvate laevade ringlussevõtt, ilma et see vastaks kõnealuse määruse artikli 6 lõike 2 punkti a nõuetele;

(h) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/35/EÜ⁴² artikli 4 lõikes 1 osutatud saasteainete merreheitmine laevadelt kõnealuse direktiivi artikli 3 lõikes 1 osutatud aladel, tingimusel et laevadelt pärinevate saasteainete merreheitmine ei vasta kõnealuse direktiivi artiklis 5 sätestatud eranditele **või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/56/EÜ^{42a} artikli 3 punktis 8 määratletud reostusele**; seda sätet ei kohaldata üksikjuhtudel, kui laevalt pärinevate saasteainete merreheitmisega ei põhjustata vee **ja merekeskkonna** kvaliteedi halvenemist, välja arvatud juhul, kui sama õigusrikkuja toime pandud korduvad juhtumid üheskoos põhjustavad vee kvaliteedi halvenemise;

(i) sellise rajatise paigaldamine, käitamine või demonteerimine, kus toimub ohtlik tegevus või kus ladustatakse või kasutatakse ohtlikke aineid, valmistisi või saasteaineid, mis kuuluvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/18/EL⁴³, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL⁴⁴ või Euroopa

Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/30/EL⁴⁵ kohaldamisalasse ja mis põhjustavad või võivad põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(j) nõukogu direktiivi 2013/59/Euratom,⁴⁶ nõukogu direktiivi 2014/87/Euratom⁴⁷ või nõukogu direktiivi 2013/51/Euratom⁴⁸ kohaldamisalasse kuuluva radioaktiivse materjali valmistamine, tootmine, töötlemine, käitlemine, kasutamine, hoidmine, ladustamine, transportimine, importimine, eksportimine või lõpphoiustamine, mis põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(k) pinna- või põhjavee võtmine, mis põhjustab või võib põhjustada olulist kahju pinnaveekogude ökoloogilisele seisundile või potentsiaalile või põhjaveekogumite kvantitatiivsele seisundile;

(l) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ⁴⁹ IV ja V lisas loetletud looduslike looma- või taimeliikide isendi või isendite (kui V lisas loetletud liikide suhtes kohaldatakse samu meetmeid kui IV lisas loetletud liikide suhtes) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ⁵⁰ artiklis 1 osutatud liikide tapmine, hävitamine, äravõtmine, omamine, müük või müügiks pakkumine, v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega;

Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/30/EL⁴⁵ kohaldamisalasse ja mis põhjustavad või võivad põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(j) nõukogu direktiivi 2013/59/Euratom,⁴⁶ nõukogu direktiivi 2014/87/Euratom⁴⁷ või nõukogu direktiivi 2013/51/Euratom⁴⁸ kohaldamisalasse kuuluva radioaktiivse materjali valmistamine, tootmine, töötlemine, käitlemine, kasutamine, hoidmine, ladustamine, transportimine, importimine, eksportimine või lõpphoiustamine, mis põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(k) pinna- või põhjavee võtmine **või saastamine**, mis põhjustab või võib põhjustada olulist kahju pinnaveekogude ökoloogilisele seisundile või potentsiaalile või põhjaveekogumite kvantitatiivsele seisundile;

(ka) selliste tulekahjude algus ja levik, mis põhjustavad või võivad põhjustada olulist kahju õhu, pinnase, vee kvaliteedile, loomadele või taimedele või võivad tõsiselt kahjustada ökosüsteemide või keskkonna tasakaalu või põhjustada inimeste surma või tõsiseid vigastusi või muid inimõiguste rikkumisi, sealhulgas populatsioonide ja loomade ümberasumist;

(l) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ⁴⁹ IV ja V lisas loetletud looduslike looma- või taimeliikide isendi või isendite (kui V lisas loetletud liikide suhtes kohaldatakse samu meetmeid kui IV lisas loetletud liikide suhtes) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ⁵⁰ artiklis 1 osutatud liikide tapmine, hävitamine, äravõtmine, omamine, müük või müügiks pakkumine, v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega;

(m) kauplemine nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97⁵¹ A ja **B** lisas loetletud looduslike looma- või taimeliikide või nende osade või neist saaduga, v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega;

(n) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 995/2010⁵² kohaldamisalasse kuuluva ebaseaduslikult üles töötatud puidu või ebaseaduslikult üles töötatud puidust valmistatud puittoodete liidu turule laskmine või kättesaadavaks tegemine, v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega; [Kui enne käesolevat direktiivi võetakse vastu määrus, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse määrus (EL) nr 995/2010 kehtetuks, asendatakse punkt n kõnealuse määruse artikli 3 kohaldamisalasse kuuluva kuriteoga.]

(o) igasugune tegevus, mis põhjustab kaitsealuse elupaiga seisundi märkimisväärset halvenemist direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 2 tähenduses, kui selline halvenemine on märkimisväärne;

(p) kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide sissetoomine või levik, kui

i) tegevusega rikutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1143/2014⁵³ artikli 7 lõikes 1 osutatud piiranguid;

ii) tegevusega rikutakse määruse (EL) nr 1143/2014 artikli 8 alusel välja antud loa või artikli 9 alusel antud volituse tingimust ja tegevus põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(q) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1005/2009⁵⁴ artikli 3 punktis 4 määratletud osoonikihti

(m) kauplemine nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97⁵¹ A, **B** ja **C** lisas loetletud looduslike looma- või taimeliikide või nende osade või neist saaduga, v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega;

(n) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 995/2010⁵² kohaldamisalasse kuuluva ebaseaduslikult üles töötatud puidu või ebaseaduslikult üles töötatud puidust valmistatud puittoodete liidu turule laskmine või kättesaadavaks tegemine, v.a juhul, kui tegemist ei ole arvestatava kogusega; [Kui enne käesolevat direktiivi võetakse vastu määrus, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud kaupade ja toodete liidu turul kättesaadavaks tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse määrus (EL) nr 995/2010 kehtetuks, asendatakse punkt n kõnealuse määruse artikli 3 kohaldamisalasse kuuluva kuriteoga.]

(o) igasugune tegevus, mis põhjustab kaitsealuse elupaiga seisundi märkimisväärset halvenemist direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõike 2 tähenduses, kui selline halvenemine on märkimisväärne;

(p) kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide sissetoomine või levik, kui

i) tegevusega rikutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1143/2014⁵³ artikli 7 lõikes 1 osutatud piiranguid;

ii) tegevusega rikutakse määruse (EL) nr 1143/2014 artikli 8 alusel välja antud loa või artikli 9 alusel antud volituse tingimust ja tegevus põhjustab või võib põhjustada inimese surma või tõsiseid kehavigastusi või olulist kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või loomadele või taimedele;

(q) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1005/2009⁵⁴ artikli 3 punktis 4 määratletud osoonikihti

kahandavate ainete või neid aineid sisaldavate või neil põhinevate toodete ja seadmete tootmine, turule laskmine, import, eksport, kasutamine, heide või vabastamine;

(r) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014⁵⁵ artikli 2 punktis 1 määratletud fluoritud kasvuhoonegaaside või neid gaase sisaldavate või neil põhinevate toodete ja seadmete tootmine, turule laskmine, import, eksport, kasutamine, heide või vabastamine.

kahandavate ainete või neid aineid sisaldavate või neil põhinevate toodete ja seadmete tootmine, turule laskmine, import, eksport, kasutamine, heide või vabastamine;

(r) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 517/2014⁵⁵ artikli 2 punktis 1 määratletud fluoritud kasvuhoonegaaside või neid gaase sisaldavate või neil põhinevate toodete ja seadmete tootmine, turule laskmine, import, eksport, kasutamine, heide või vabastamine;

(ra) tõsised rikkumised vastavalt määruse (EÜ) nr 1005/2008 artikli 42 lõikele 1 või tõsised rikkumised vastavalt määruse (EÜ) nr 1005/2008 artikli 90 lõikele 1;

(rb) maavarade kaevandamine, ekspluateerimine, uurimine, kasutamine, muundamine, transport, nendega kauplemine või nende ladustamine vastuolus siseriikliku või rahvusvahelise õigusega;

(rc) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) xxx/xxx [ettevõtte jätkusuutlikkuse hoolsuskohustuse direktiiv]^{55a} sätestatud hoolsuskohustuse tõsine rikkumine ja pädevate asutuste selles küsimuses tehtud otsuste täitmata jätmine;

(rd) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) xxx/xxx [ettevõtte kestlikkusaruandluse direktiiv]^{55b} tõsised rikkumised.

2. Liikmesriigid tagavad, et lõike 1 punktides a, b, c, d, e, f, h, i, j, k, m, n, punkti p alapunktis ii ning punktides q ja r osutatud tegevust käsitatakse samuti kuriteona, kui see on toime pandud vähemalt raske hooletuse tõttu.

3. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et lõike 1 punktides a–e, i, j, k ja p osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud

3. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et lõike 1 punktides a–e, i, j, k ja p osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud

kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas kahju või tõenäoline kahju on oluline, vajaduse korral arvesse järgmisi elemente:

(a) mõjutatud keskkonna algne olukord;

(b) kas kahju on pikaajaline, keskmise kestusega või lühiajaline;

(c) **kahju** raskusaste;

(d) kahju levik;

(e) kahju pöördumus.

4. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et lõike 1 punktides a–e, i, j, k ja p osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas tegevus võib kahjustada õhu, pinnase või vee kvaliteeti või loomi või taimi, arvesse järgmisi elemente:

(a) tegevus on seotud toiminguga, mida peetakse riskantseks või ohtlikuks ning

kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas kahju või tõenäoline kahju on oluline **või tõsine**, vajaduse korral arvesse järgmisi elemente:

(a) mõjutatud keskkonna algne olukord;

(aa) kahjust mõjutatud liikide kaitsestaatus;

(b) kas kahju on pikaajaline, keskmise kestusega või lühiajaline;

(ba) varjatud kahju;

(c) **keskkonnakahju** raskusaste;

(d) kahju levik;

(da) kuritegu pandi toime kuritegeliku ühenduse poolt nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK^{55c} tähenduses;

(e) kahju pöördumus;

(ea) inimeste ja kohalike kogukondade arv, kes on saanud vigastada, kes on ohus või on kannatanud inimõiguste rikkumise all, ning kuriteoga tekitatud keskkonnakahjuga seotud inimõiguste rikkumiste raskusaste;

(eb) tekitatud kahju finantsmõju;

(ec) keskkonnarikkumise toimepanija saadud rahaline kasu;

(ed) hoolsuskohustuse hooletusest tingitud rikkumine või tõsine hooletus;

(ee) inimesele või inimestele, sh kohalike kogukondade inimõigustele avalduva mõju tõsidus;

4. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et lõike 1 punktides a–e, i, j, k ja p osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas tegevus võib kahjustada õhu, pinnase või vee kvaliteeti või loomi või taimi, arvesse järgmisi elemente:

(a) tegevus on seotud toiminguga, mida peetakse riskantseks või ohtlikuks ning

milleks on vaja luba, mida ei ole saadud või mida ei ole järgitud;

(b) mil määral on ületatud õigusaktides või tegevuse jaoks välja antud loas sätestatud väärtusi, parameetreid või piiranguid;

(c) kas materjal või aine on klassifitseeritud ohtlikuks või muul viisil keskkonnale või inimeste tervisele kahjulikuks.

5. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et lõike 1 punktides e, f, l, m ja n osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas tegemist on või ei ole arvestatava kogusega, arvesse järgmisi elemente:

(a) nende esemete arv, mille suhtes kuritegu toime pandi;

(b) ulatus, mil määral ületatakse regulatiivset künnist, väärtust või muud kohustuslikku parameetrit;

(c) asjaomase looma- või taimeliigi kaitsestaatus;

(d) keskkonnale tekitatud kahju kõrvaldamise kulud.

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu

milleks on vaja luba, mida ei ole saadud või mida ei ole järgitud;

(b) mil määral on ületatud õigusaktides või tegevuse jaoks välja antud loas sätestatud väärtusi, parameetreid või piiranguid;

(c) kas materjal või aine on klassifitseeritud ohtlikuks või muul viisil keskkonnale või inimeste tervisele kahjulikuks.

5. Liikmesriigid tagavad, et nende siseriiklikes õigusaktides määratakse kindlaks, et lõike 1 punktides e, f, l, m ja n osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel ja nendega seotud kohtuasjade lahendamisel võetakse selle hindamisel, kas tegemist on või ei ole arvestatava kogusega, arvesse järgmisi elemente:

(a) nende esemete arv, mille suhtes kuritegu toime pandi;

(b) ulatus, mil määral ületatakse regulatiivset künnist, väärtust või muud kohustuslikku parameetrit;

(c) asjaomase looma- või taimeliigi kaitsestaatus;

(d) keskkonnale tekitatud kahju kõrvaldamise kulud.

³³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

³⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu

21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1–50).

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrus (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist (ELT L 167, 27.6.2012, lk 1–123).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1021 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (ELT L 169, 25.6.2019, lk 45).

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30).

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta (ELT

21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1–50).

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrus (EL) nr 528/2012, milles käsitletakse biotsiidide turul kättesaadavaks tegemist ja kasutamist (ELT L 167, 27.6.2012, lk 1–123).

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrus (EL) 2019/1021 püsivate orgaaniliste saasteainete kohta (ELT L 169, 25.6.2019, lk 45).

^{37a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/128/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks (ELT L 309, 24.11.2009, lk 71).

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3–30).

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta (ELT

L 190, 12.7.2006, lk 1).

⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1257/2013 laevade ringlussevõtu kohta ning määruse (EÜ) nr 1013/2006 ja direktiivi 2009/16/EÜ muutmise kohta (ELT L 330, 10.12.2013, lk 1).

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest (ELT L 255, 30.9.2005, lk 11–21).

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/18/EL ohtlike ainetega seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 197, 24.7.2012, lk 1–37).

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17–119).

⁴⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/30/EL, milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ (ELT L 178, 28.6.2013, lk 66–106).

⁴⁶ Nõukogu 5. detsembri 2013. aasta direktiiv 2013/59/Euratom, millega kehtestatakse põhilised ohutusnormid kaitseks ioniseeriva kiirgusega kiiritamisest tulenevate ohtude eest ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom,

L 190, 12.7.2006, lk 1).

⁴¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1257/2013 laevade ringlussevõtu kohta ning määruse (EÜ) nr 1013/2006 ja direktiivi 2009/16/EÜ muutmise kohta (ELT L 330, 10.12.2013, lk 1).

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. septembri 2005. aasta direktiiv 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest (ELT L 255, 30.9.2005, lk 11–21).

^{42a} ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/56/EÜ, 17. juuni 2008, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrategia raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).***

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/18/EL ohtlike ainetega seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 197, 24.7.2012, lk 1–37).

⁴⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17–119).

⁴⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/30/EL, milles käsitletakse avamere nafta- ja gaasiammutamisprotsesside ohutust ja millega muudetakse direktiivi 2004/35/EÜ (ELT L 178, 28.6.2013, lk 66–106).

⁴⁶ Nõukogu 5. detsembri 2013. aasta direktiiv 2013/59/Euratom, millega kehtestatakse põhilised ohutusnormid kaitseks ioniseeriva kiirgusega kiiritamisest tulenevate ohtude eest ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom,

97/43/Euratom ning 2003/122/Euratom (ELT L 13, 17.1.2014, lk 1–73).

⁴⁷ Nõukogu 8. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/87/Euratom, millega muudetakse direktiivi 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (ELT L 219, 25.7.2014, lk 42–52).

⁴⁸ Nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/51/Euratom, millega määratakse kindlaks nõuded elanikkonna tervise kaitsmiseks olmevees sisalduvate radioaktiivsete ainete eest (ELT L 296, 7.11.2013, lk 12–21).

⁴⁹ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (ELT L 206, 22.7.1992, lk 7–50).

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

⁵¹ Nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61, 3.3.1997, lk 1).

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused (ELT L 295, 12.11.2010, lk 23–34).

⁵³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1143/2014 looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta (ELT L 317, 4.11.2014, lk 35).

⁵⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2009 osoonikihti kahandavate ainete kohta (ELT L 286, 31.10.2009, lk 1–30).

⁵⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu

97/43/Euratom ning 2003/122/Euratom (ELT L 13, 17.1.2014, lk 1–73).

⁴⁷ Nõukogu 8. juuli 2014. aasta direktiiv 2014/87/Euratom, millega muudetakse direktiivi 2009/71/Euratom, millega luuakse tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik (ELT L 219, 25.7.2014, lk 42–52).

⁴⁸ Nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/51/Euratom, millega määratakse kindlaks nõuded elanikkonna tervise kaitsmiseks olmevees sisalduvate radioaktiivsete ainete eest (ELT L 296, 7.11.2013, lk 12–21).

⁴⁹ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (ELT L 206, 22.7.1992, lk 7–50).

⁵⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7–25).

⁵¹ Nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61, 3.3.1997, lk 1).

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused (ELT L 295, 12.11.2010, lk 23–34).

⁵³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1143/2014 looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta (ELT L 317, 4.11.2014, lk 35).

⁵⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1005/2009 osoonikihti kahandavate ainete kohta (ELT L 286, 31.10.2009, lk 1–30).

⁵⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu

16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse (EÜ) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 150, 20.5.2014, lk 195–230).

16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 517/2014 fluoritud kasvuhoonegaaside kohta ja määruse (EÜ) nr 842/2006 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 150, 20.5.2014, lk 195–230).

^{55a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... direktiiv xxx/xxx, mis käsitleb äriühingute jätkusuutlikkusalast hoolsuskohustust ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 (ET L ..., ..., lk ...).

^{55b} Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... direktiiv xxx/xxx, millega muudetakse direktiivi 2013/34/EL, direktiivi 2004/109/EÜ, direktiivi 2006/43/EÜ ja määrust (EL) nr 537/2014 seoses äriühingute kestlikkusaruandlusega (ET L ..., ..., lk ...).

^{55c} Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta (ELT L 300, 11.11.2008, lk 42).

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 3a (uus)

Ökotsiid

Lükkmesrüügid kehtestavad oma siseriiklikus õiguses ökotsiidikuriteo, mida käsitatakse käesoleva direktiivi tähenduses raske kuriteona ja määratletakse kui ebaseaduslikku või hooletusest põhjustatud tegu, mis on toime pandud teadmisesega, et see suure tõenäosusega põhjustab keskkonnale tõsisist, laiaulatuslikku või pikaajalist kahju.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 4

Komisjoni ettepanek

Artikkel 4

Kuriteole kihutamine, kaasaaitamine ja kuriteokatse

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 3 **lõikes** 1 osutatud kuriteole kihutamine, sellele kaasaaitamine ja kuriteokatse oleks karistatav kuriteona.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 **lõike** 1 **punktides a, b, c, d, e, f, h, i, j, k, m, n, punkti p alapunktis ii ning punktides q ja r** nimetatud kuritegude toimepanemise katse on kriminaalkorras karistatav, kui see katse on tehtud tahtlikult.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest määratakse tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad kriminaalkaristused.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 5 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 3 osutatud kuriteod on karistatavad vähemalt kümneaastase maksimaalse vangistusega, kui need põhjustavad või võivad

Muudatusettepanek

Artikkel 4

Kuriteole kihutamine, kaasaaitamine ja kuriteokatse

1. Liikmesriigid tagavad, et artikli 3 **lõigetes -1, -1a ja 1 või artiklis 3a** osutatud kuriteole kihutamine, sellele kaasaaitamine ja kuriteokatse oleks karistatav kuriteona.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 **lõikes** -1, -1a ja 1 või artiklis 3a nimetatud kuritegude toimepanemise katse on kriminaalkorras karistatav, kui see katse on tehtud tahtlikult.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3, **3a** ja 4 osutatud kuritegude eest määratakse tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad kriminaalkaristused.

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 3 **ja 3a** osutatud kuriteod on karistatavad vähemalt kümneaastase maksimaalse vangistusega, kui need põhjustavad või võivad

põhjustada *inimese* surma või tõsiseid kehavigastusi.

põhjustada *inimesele või inimeste rühmale* surma või tõsiseid kehavigastusi *või muid tõsiseid inimõiguste rikkumisi*.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et füüsilisele isikule, kes on toime pannud artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegusid, saab mõista lisakaristuse või võtta tema suhtes täiendavaid meetmeid, mis võivad hõlmata järgmist:

- (a) kohustus taastada keskkond teatava ajavahemiku jooksul;
- (b) rahatrahvid;
- (c) avaliku sektori vahendite saamise võimalusest ajutiselt või alaliselt ilmajätmine, sh hankemenetlustest kõrvalejätmine ning toetustest ja kontsessioonidest ilmajätmine;
- (d) keeld juhtida kuriteo toimepanemiseks kasutatud liiki üksust;
- (e) nende lubade ja volituste kehtetuks tunnistamine, mis on välja antud tegevuseks, mille tulemusel kuritegu toime pandi;
- (f) ajutine keeld töötada valitaval või avalikul ametikohal;
- (g) süüdimõistmist või kohaldatavaid karistusi või meetmeid käsitleva kohtuotsuse avaldamine riiklikul või liidu tasandil.

Muudatusettepanek

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et füüsilisele isikule, kes on toime pannud artiklites 3, **3a** ja 4 osutatud kuritegusid, saab mõista lisakaristuse või võtta tema suhtes täiendavaid meetmeid, mis võivad hõlmata järgmist:

- (a) kohustus taastada keskkond teatava ajavahemiku jooksul;
- (b) rahatrahvid, **mis on proportsionaalsed kuriteoga tekitatud kahjuga**;
- (c) avaliku sektori vahendite saamise võimalusest ajutiselt või alaliselt ilmajätmine, sh hankemenetlustest kõrvalejätmine ning toetustest ja kontsessioonidest **ja litsentsidest** ilmajätmine;
- (d) keeld juhtida kuriteo toimepanemiseks kasutatud liiki üksust;
- (e) nende lubade ja volituste kehtetuks tunnistamine, mis on välja antud tegevuseks, mille tulemusel kuritegu toime pandi;
- (**ea**) **tegutsemiskeelud kuriteo toimepanemiseni viinud tegevuse suhtes**;
- (f) ajutine keeld töötada valitaval või avalikul ametikohal;
- (g) süüdimõistmist või kohaldatavaid karistusi või meetmeid käsitleva kohtuotsuse avaldamine riiklikul või liidu tasandil.

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 6 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Lisaks tagavad liikmesriigid, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele juhul, kui lõikes 1 osutatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tõttu on osutunud võimalikuks, et juriidilise isiku alluvuses olev isik on juriidilise isiku kasuks pannud toime artiklites 3 ja 4 osutatud kuriteo.

Muudatusettepanek

2. Lisaks tagavad liikmesriigid, et juriidilisi isikuid saab võtta vastutusele juhul, kui lõikes 1 osutatud isiku puuduliku järelevalve või kontrolli tõttu **oma tarneahela suhtes** on osutunud võimalikuks, et juriidilise isiku alluvuses olev isik on juriidilise isiku kasuks pannud toime artiklites 3, **3a** ja 4 osutatud kuriteo.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 6 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Juriidiliste isikute lõigete 1 ja 2 kohane vastutus ei välista kriminaalmenetlust füüsiliste isikute suhtes, kes on artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude toimepanijad või neile tegudele kaasaaitajad või kihutajad.

Muudatusettepanek

3. Juriidiliste isikute lõigete 1 ja 2 kohane vastutus ei välista kriminaalmenetlust füüsiliste isikute suhtes, kes on artiklites 3, **3a** ja 4 osutatud kuritegude toimepanijad või neile tegudele kaasaaitajad või kihutajad.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7

Komisjoni ettepanek

Artikkel 7

Juriidiliste isikute suhtes kohaldatavad karistused

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 1 kohaselt kuriteo eest vastutusele võetud juriidiliste isikute suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid

Muudatusettepanek

Artikkel 7

Juriidiliste isikute suhtes kohaldatavad karistused

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 1 kohaselt kuriteo eest vastutusele võetud juriidiliste isikute suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid

karistusi.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 1 kohaselt vastutavate juriidiliste isikute suhtes saab artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest rakendada muu hulgas järgmisi karistusi või meetmeid:

- (a) kriminaalõiguslikud või muud trahvid;
- (b) kohustus taastada keskkond teatava ajavahemiku jooksul;
- (c) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine;
- (d) ajutine ilmajätmine võimalusest saada avaliku sektori vahendeid, sealhulgas kõrvalejätmine hankemenetlustest ning ilmajätmine toetustest ja kontsessioonidest;
- (e) ajutine või alaline majandustegevuse keeld;
- (f) nende lubade ja volituste kehtetuks tunnistamine, mis on välja antud tegevuseks, mille tulemusel kuritegu toime pandi;
- (g) kohtuliku järelevalve alla võtmine;
- (h) sundlõpetamine;
- (i) kuriteo toimepanekul kasutatud asutuste ajutine või alaline sulgemine;
- (j) äriühingute kohustus kehtestada hooldsuskohustuse süsteemid, millega parandada **keskkonnastandardite** järgimist;
- (k) süüdimõistmist või kohaldatavaid karistusi või meetmeid käsitleva kohtuotsuse avaldamine.

karistusi.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 1 kohaselt vastutavate juriidiliste isikute suhtes saab artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude eest rakendada muu hulgas järgmisi karistusi või meetmeid:

- (a) kriminaalõiguslikud või muud trahvid;
- (b) kohustus taastada keskkond teatava ajavahemiku jooksul **ning maksta tekitatud kahju eest hüvitist**;
- (c) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine;
- (d) ajutine ilmajätmine võimalusest saada avaliku sektori vahendeid, sealhulgas kõrvalejätmine hankemenetlustest ning ilmajätmine toetustest ja kontsessioonidest **ning litsentsidest**;
- (e) ajutine või alaline majandustegevuse keeld;
- (f) nende lubade ja volituste kehtetuks tunnistamine, mis on välja antud tegevuseks, mille tulemusel kuritegu toime pandi;
- (g) kohtuliku järelevalve alla võtmine;
- (h) sundlõpetamine;
- (i) kuriteo toimepanekul kasutatud asutuste ajutine või alaline sulgemine;
- (j) äriühingute kohustus kehtestada hooldsuskohustuse süsteemid, millega parandada **keskkonna- ja inimõigustealaste standardite järgimist ja -kohustuste täitmist**;
- (k) süüdimõistmist või kohaldatavaid karistusi või meetmeid käsitleva kohtuotsuse avaldamine.

(ka) keskkonnasõbralikud kogukonnateenused;

(kb) rahaline toetus keskkonna- või inimõiguste organisatsioonidele, eriti arenguriikides;

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 2 kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi või meetmeid.

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 **lõike 1 punktides a–j, n, q ja r** osutatud kuriteod on karistatavad trahviga, mille ülempiir on vähemalt 5 % juriidilise isiku [ettevõtja] ülemaailmsest kogukäibest trahviotsusele eelnenud majandusaastal.

5. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 lõike 1 punktides k, l, m, o ja p osutatud kuriteod on karistatavad trahviga, mille ülempiir on vähemalt 3 % juriidilise isiku [ettevõtja] ülemaailmsest kogukäibest trahviotsusele eelnenud majandusaastal.

6. Liikmesriigid võtavad meetmeid tagamaks, et kuriteost saadud ebaseaduslikku tulu ja juriidilise isiku aastakäivet võetakse lõike 1 kohase trahvi taseme üle otsustades arvesse.

(kc) kannatanud ohvrite ees vabandamine ja nendelt andestuse palumine;

(kd) osakute või sotsiaalse kapitali andmine ohvritele arenguriikides.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 6 lõike 2 kohaselt vastutusele võetud juriidilise isiku suhtes kohaldatakse tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi või meetmeid.

4. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artikli 3 **lõikes -1, -1a ja 1** osutatud kuriteod on karistatavad trahviga, mille ülempiir on vähemalt 15 % juriidilise isiku [ettevõtja] ülemaailmsest kogukäibest trahviotsusele eelnenud majandusaastal.

6. Liikmesriigid võtavad meetmeid tagamaks, et kuriteost saadud ebaseaduslikku tulu ja juriidilise isiku aastakäivet võetakse lõike 1 kohase trahvi taseme üle otsustades arvesse.

6a. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 3a osutatud kuritegude eest määratakse trahv, mille tasub keskkonnaõigusrikkumised toime pannud juriidiline isik ja mille alampiiir on 15–30 % juriidilise isiku ülemaailmsest kogukäibest trahvi määramise otsusele eelnenud majandusaastal, ning mille maksimumpiir on summa, mis on vajalik keskkonnakahju taastamiseks ning mõjutatud juriidilistele ja füüsilistele isikutele kompensatsiooni maksmiseks ja kahju hüvitamiseks.

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8

Komisjoni ettepanek

Artikkel 8

Raskendavad asjaolud

Kui järgmised asjaolud ei kuulu juba artiklis 3 osutatud kuritegude koosseisu, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude korral võib lugeda raskendavaks järgmisi asjaolusid:

(a) kuritegu põhjustas inimese surma või tekitas **talle** tõsiseid kehavigastusi;

(b) kuritegu põhjustas ökosüsteemi

Muudatusettepanek

Artikkel 8

Raskendavad asjaolud

Kui järgmised asjaolud ei kuulu juba artiklis 3 osutatud kuritegude koosseisu, võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude korral võib lugeda raskendavaks järgmisi asjaolusid:

(a) kuritegu põhjustas inimese **või inimeste rühma** surma või tekitas **neile** tõsiseid kehavigastusi;

(aa) kuritegu mõjutas rängalt sellise arenguriigi elanikkonna või kohalike kogukondade inimõigusi, kus keskkonnakahju on tekkinud, või kahjustas oluliselt sellise elanikkonna või kohalike kogukondade kultuuri ja traditsioone;

(ab) kuritegu, mis on mõjutatud või tõenäoliselt mõjutab haavatavaid rühmi, nagu lapsed, noored, naised, puuetega inimesed, eakad inimesed või põliskogukonnad;

(ac) kuritegu on põhjustanud või põhjustab tulevikus tõsist kahju tulevastele põlvkondadele;

(ad) kuritegu pandi toime, kuritarvitades olemasolevaid puudusi arenguriikide õigusriigi põhimõtetes ja valitsemissüsteemides, eelkõige korruptsiooni, hirmutamise või vägivalla vahendamise kaudu;

(ae) kuritegu pandi toime olemasolevate hoolsuskohustuse süsteemide raske rikkumise või pädevate asutuste asjaomaste otsuste täitmata jätmise tõttu;

(b) kuritegu põhjustas ökosüsteemi

hävimise või pöördumatu või pikaajalise olulise kahju;

(c) kuritegu pandi toime kuritegeliku ühenduse raamistikus nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK tähenduses;

(d) kuritegu hõlmas vale- või võltsitud dokumentide kasutamist;

(e) kuriteo pani toime ametiisik oma ülesannete täitmisel;

(f) õigusrikkuja on varem toime pannud sarnaseid keskkonnaõiguse rikkumisi;

(g) kuriteoga kaasnes või eeldati, et sellega kaasneb oluline rahaline kasu või otsene või kaudne oluliste kulude vältimine;

(h) õigusrikkuja tegevus toob kaasa vastutuse keskkonnakahju eest, kuid õigusrikkuja ei täida direktiivi 2004/35/EÜ⁵⁷ artiklist 6 tulenevat kohustust võtta parandusmeetmeid;

(i) õigusrikkuja ei osuta abi kontrolli- ja muudele täitevasutustele, kui see on seadusega ette nähtud;

(j) õigusrikkuja takistab aktiivselt inspekteerimist, tollikontrolli või uurimistegevust või hirmutab või mõjutab tunnistajaid või kaebuse esitajaid.

hävimise või pöördumatu või pikaajalise olulise kahju;

(ba) kuritegu kahjustas kolmandas riigis asuvat seaduslikult kaitstud ala;

(c) kuritegu pandi toime kuritegeliku ühenduse raamistikus nõukogu raamotsuse 2008/841/JSK tähenduses;

(d) kuritegu hõlmas vale- või võltsitud dokumentide kasutamist **või direktiivi (EL) xxx/xxx [ettevõtte kestlikkusaruandluse direktiiv] raskes rikkumises;**

(e) kuriteo pani toime ametiisik oma ülesannete täitmisel;

(ea) õigusrikkuja on poliitilisel ametikohal või talle on usaldatud olulised avalikud ülesanded;

(f) õigusrikkuja on varem toime pannud sarnaseid keskkonnaõiguse rikkumisi;

(fa) kuritegu pandi toime koos teiste kuritegudega;

g) kuriteoga kaasnes või eeldati, et sellega kaasneb oluline rahaline kasu või otsene või kaudne oluliste kulude vältimine;

(h) õigusrikkuja tegevus toob kaasa vastutuse keskkonnakahju eest, kuid õigusrikkuja ei täida direktiivi 2004/35/EÜ⁵⁷ artiklist 6 tulenevat kohustust võtta parandusmeetmeid;

(i) õigusrikkuja ei osuta abi kontrolli- ja muudele täitevasutustele, kui see on seadusega ette nähtud;

(j) õigusrikkuja takistab aktiivselt inspekteerimist, tollikontrolli või uurimistegevust või hirmutab või mõjutab tunnistajaid või kaebuse esitajaid;

(ja) kuritegu on põhjustanud tõsiseid vigastusi või surma inimõiguste või keskkonna kaitsjatele, ajakirjanikele, valitsusväliste organisatsioonide liikmetele või kuritegudest teatavatele isikutele või hõlmab selliste isikute

sundimist või ründamist.

⁵⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/35/EÜ keskkonnavastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta (ELT L 143, 30.4.2004, lk 56–75).

⁵⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/35/EÜ keskkonnavastutusest keskkonnakahjustuste ärahoidmise ja parandamise kohta (ELT L 143, 30.4.2004, lk 56–75).

Muudatusettepanek 39

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 9 – lõik 1 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

(a) õigusrikkuja taastab looduse varasema seisundi;

Muudatusettepanek

(a) õigusrikkuja taastab looduse varasema seisundi ***või maksab ohvritele õiglast hüvitist;***

Muudatusettepanek 40

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 9 – lõik 1 – punkt b a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ba) õigusrikkuja tunnistab oma süüd ja maksab hüvitist, mis on piisav keskkonnale tekitatud kahju heastamiseks ja ohvritele õiglase hüvitise maksmiseks;

Selgitus

On oluline võimaldada karistuse vähendamist, kui õigusrikkuja tunnistab oma süüd, et vähendada uurimise aega ja menetluskulusid ning viia protsess võimalikult kiiresti lõpule, tagades sel viisil ohvritele õigeaegse õigusemõistmise ja vältides edasisi kannatusi. Karistuse vähendamine peaks sõltuma ohvritele ja keskkonnale õiglase hüvitise maksmisest.

Muudatusettepanek 41

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 10 – lõik 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et integreerida konfiskeeritud varad sotsiaalfondidesse, mis on ette nähtud keskkonna parandamise projektide elluviimiseks mõjutatud keskkondades ja mõjutatud kohalikes kogukondades, eelkõige arenguriikides.

Selgitus

Nagu mõnes riigis juba toimitakse uimastikuritegudes konfiskeeritud varaga, võib keskkonnakuritegudest saadud tulu ja vahendid siduda loodusalade taastamisega või keskkonnakuritegude eest vastutusele võtmise meetmete parandamisega, luues konfiskeeritud vara jaoks sotsiaal- või keskkonnafonde. Nii projitseeritakse ühiskonnale ka võitlust keskkonnakuritegevusega otsesemalt ja nähtavamalt.

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 10 – lõik 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et tagada keskkonnakuritegude toimepanijate konfiskeeritud rahaliste vahendite või vara tagastamine arenguriikidele, kus kuritegu toime pandi, tagades samal ajal, et neid kasutatakse asjakohastel eesmärkidel, nagu keskkonnakahju taastamine, ohvritele ja kohalikele kogukondadele hüvitise maksmine, mõjutatud elanikkonna elutingimuste parandamine või asjaomase arengumaa õigusriigi süsteemide tugevdamine.

Selgitus

Paljud arenguriikides toime pandud keskkonnakuriteod on seotud organiseeritud kuritegevuse ja rahapesuga. Kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärgiga 16.4 kehtestatakse eesmärk „suurendada varastatud varade tagastamist“. Käesolev direktiiv annab liidule võimaluse aidata kaasa selle eesmärgi saavutamisele, võimaldades saata tulu, mis on saadud arenguriikides toime pandud keskkonnakuritegudest, mille eest on liikmesriikides süüdistus esitatud ning kohtuotsus antud, nendesse riikidesse tagasi, tagades samal ajal nende

kasutamise asjakohastel eesmärkidel.

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada aegumistähtjad, mis võimaldavad artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegusid uurida, nende eest süüdistust esitada ning neid asju kohtulikult menetleda ja lahendada piisava aja jooksul pärast kuritegude toimepanemist, et **neid tulemuslikult menetleda.**

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada aegumistähtjad, mis võimaldavad artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegusid uurida, nende eest süüdistust esitada ning neid asju kohtulikult menetleda ja lahendada piisava aja jooksul pärast kuritegude toimepanemist, **või keskkonnakahjust või inimõiguste rikkumisest teadasaamist või nende avastamist, et nende kuritegudega saaks tõhusalt võidelda, eelkõige juhul, kui keskkonnakuriteod on oma olemuselt rahvusvahelised, nad on toime pandud arengumaades ja nendega on seotud organiseeritud kuritegevus. Artiklis 3a osutatud kuritegude uurimisel, nende eest süüdistuse esitamisel, nende üle kohtumõistmisel ja nende üle otsuse tegemisel ei ole aegumistähtaega.**

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 11 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1a. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude aegumistähtaeg ei hakkaks kulgema enne, kui keskkonnale tekitatud kahju ulatus on asjakohaste teaduslike vahenditega täielikult kindlaks tehtud.

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Erandina lõikest 2 võivad liikmesriigid kehtestada aegumistähtaja, mis on lühem kui kümme aastat, kuid mitte lühem kui neli aastat, tingimusel et selle tähtaja kulgemist on võimalik teatavate toimingute korral katkestada või peatada.

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et kehtestada oma kohtualluvus artiklites 3 ja 4 nimetatud kuritegude üle, kui

(a) kuritegu on tervikuna või osaliselt toime pandud tema territooriumil;

(b) kuritegu pandi toime selles liikmesriigis registreeritud või tema lipu all sõitva laeva või lendava õhusõiduki pardal;

(c) kahju tekkis tema territooriumil;

(d) kuriteo toimepanija on selle liikmesriigi kodanik või alaline elanik.

Muudatusettepanek

1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, et kehtestada oma kohtualluvus artiklites 3, **3a** ja 4 nimetatud kuritegude üle, kui

(a) kuritegu on tervikuna või osaliselt toime pandud tema territooriumil;

(b) kuritegu pandi toime selles liikmesriigis registreeritud või tema lipu all sõitva laeva või lendava õhusõiduki pardal;

(c) kahju tekkis tema territooriumil;

(d) kuriteo toimepanija on selle liikmesriigi kodanik või alaline elanik, **olenemata sellest, kas kuritegu leiab aset liikmesriigis või kolmandas riigis;**

(da) kuritegu on toime pandud tema territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikli 12 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriik **teavitab komisjoni, kui ta otsustab** laiendada oma kohtualluvust artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudele, mis on toime pandud väljaspool tema territooriumi, kui

(a) kuritegu on toime pandud tema territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks;

(b) kuritegu on toime pandud tema kodaniku või alalise elaniku vastu;

(c) kuriteoga on tekitatud riigi territooriumil keskkonnale tõsine oht.

Kui artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegu kuulub rohkem kui ühe liikmesriigi kohtualluvusse, teevad need liikmesriigid koostööd, et määrata kindlaks, milline liikmesriik kriminaalmenetlust toimetab. Asjakohasel juhul edastatakse juhtum kooskõlas nõukogu raamotsuse 2009/948/JSK⁵⁹ artikliga 12 Eurojustile.

⁵⁹ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (ELT L 328, 15.12.2009, lk 42).

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 12 – lõige 3 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Liikmesriik **võtab vajalikud meetmed, et** laiendada oma kohtualluvust artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudele, mis on toime pandud väljaspool tema territooriumi, kui

(a) kuritegu on toime pandud tema territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks;

(b) kuritegu on toime pandud tema kodaniku või alalise elaniku vastu;

(c) kuriteoga on tekitatud riigi territooriumil keskkonnale **või elurikkusele** tõsine oht.

Kui artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegu kuulub rohkem kui ühe liikmesriigi kohtualluvusse, teevad need liikmesriigid koostööd, et määrata kindlaks, milline liikmesriik kriminaalmenetlust toimetab. Asjakohasel juhul edastatakse juhtum kooskõlas nõukogu raamotsuse 2009/948/JSK⁵⁹ artikliga 12 Eurojustile.

⁵⁹ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (ELT L 328, 15.12.2009, lk 42).

3b. Liikmesriigid kehtestavad oma kohtutele üldise jurisdiktsiooni artiklis 3a osutatud kuriteo eest süüdistuse esitamiseks ja selle kohta otsuste tegemiseks, et vältida keskkonnakahju hajutamist, kui kuritegu ei ole toime pandud selle riigi territooriumil, kui selle pani toime kolmanda riigi kodanik, kui

ohver on kolmanda riigi kodanik või kui see riik ei ole kuriteost mõjutatud ega kahjustatud.

Selgitus

Keskkonnakuriteod on oma olemuselt väga sageli piiriülesed. Et vältida keskkonnakahjude ülekandmist, peaks olema võimalik juriidilisi ja füüsilisi isikuid kolmandas riigis toime pandud kuritegude eest kohtu alla anda, eelkõige ökotsiidi puhul.

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 13 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et direktiivi (EL) 2019/1937 alusel antud kaitset kohaldatakse käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudest teatavate isikute suhtes.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et direktiivi (EL) 2019/1937 **artikli 4** alusel antud kaitset kohaldatakse käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudest teatavate **füüsiliste ja juriidiliste** isikute suhtes.

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 13 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et isikutele, kes teatavad käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudest ja esitavad tõendeid või teevad muul viisil koostööd selliste kuritegude uurimiseks, süüdistuste esitamiseks või nendega seotud kohtuasjade lahendamiseks, osutatakse kriminaalmenetluses vajalikku tuge ja abi.

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et **füüsilistele ja juriidilistele** isikutele, kes teatavad käesoleva direktiivi artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudest ja esitavad tõendeid või teevad muul viisil koostööd selliste kuritegude uurimiseks, süüdistuste esitamiseks või nendega seotud kohtuasjade lahendamiseks, osutatakse kriminaalmenetluses vajalikku tuge ja abi.

Selgitus

Keskkonnakuritegudest teatamisel või uurimisele kaasa aitamisel tuleks kaitsta nii füüsilisi

kui ka juriidilisi isikuid. Kaitset vajavad ka kodanikuühiskonna organisatsioonid, kes on keskkonnakuritegude avastamisel sageli esirinnas.

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid tagavad, et kooskõlas oma siseriikliku õigussüsteemiga on asjaomasel üldsusel asjakohased õigused osaleda artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudega seotud menetlustes, näiteks tsiviilhagejana.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et kooskõlas oma siseriikliku õigussüsteemiga on asjaomasel üldsusel asjakohased õigused osaleda artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegudega seotud menetlustes, näiteks tsiviilhagejana **või eraõigusliku süüdistajana.**

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 14 – lõik 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et järgmist teavet peetakse avalikes huvides olevaks ja tehakse asjaomasele üldsusele kättesaadavaks:

- (a) kohtuasjas tehtud lõplik otsus;***
- (b) teave, mis võimaldab asjaomase üldsuse liikmetel olla kursis menetluse käiguga, välja arvatud erandjuhtudel, kus selline teabe avalikustamine võib kohtuasja nõuetekohast käsitlemist negatiivselt mõjutada.***

Selgitus

Üldsusele tuleks anda minimaalsed õigused looduse kui keskkonnakuriteo kannatanu esindajana.

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 15 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid võtavad sobivad meetmed, milleks võivad olla teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad või teadus- ja haridusprogrammid, et vähendada **pettuste üldarvu**, suurendada avalikkuse teadlikkust ja vähendada rahva jaoks keskkonnakuriteos kannatada saamise ohtu. Kui see on kohane, tegutsevad liikmesriigid koostöös asjaomaste sidusrühmadega.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid võtavad sobivad meetmed, milleks võivad olla **ennetatavate õiguskaitsevahendite täiustamine**, teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad või teadus- ja haridusprogrammid, et üldiselt vähendada **keskkonnakuritegevust**, suurendada avalikkuse teadlikkust ja vähendada rahva jaoks keskkonnakuriteos kannatada saamise ohtu. Kui see on kohane, tegutsevad liikmesriigid koostöös asjaomaste sidusrühmadega.

Muudatusettepanek 54

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 – lõik 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad ka siseriiklike ja ELi keskkonnaga seotud hoolsuskohustuste tõhusa rakendamise ja täitmise arenguriikides tegutsevate füüsiliste ja juriidiliste isikute tarneahelates, nagu on sätestatud direktiivis (EL) xxx/xxx [ettevõtte jätkusuutlikkuse hoolsuskohustuse direktiiv].

Muudatusettepanek 55

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 15 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 15a

Tõhustatakse halduskontrollisüsteemide tugevdamist ja uute tehnoloogiate, näiteks Maa seire kasutamist, et ennetada ja avastada keskkonnakuritegusid, eelkõige

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 16 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid tagavad, et keskkonnakuritegusid avastavatel, uurivatel, nende eest süüdistusi esitavatel või neid asju lahendavatel riiklikel asutustel on piisav arv kvalifitseeritud töötajaid ning piisavalt rahalisi, tehnilisi ja tehnoloogilisi vahendeid, mis on vajalikud käesoleva direktiivi rakendamisega seotud ülesannete tulemuslikuks täitmiseks.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et keskkonnakuritegusid ennetavatel, avastavatel, uurivatel, nende eest süüdistusi esitavatel või neid asju lahendavatel riiklikel asutustel on piisav arv kvalifitseeritud töötajaid ning piisavalt rahalisi, tehnilisi ja tehnoloogilisi vahendeid, mis on vajalikud käesoleva direktiivi rakendamisega seotud ülesannete tulemuslikuks täitmiseks.

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu direktiiv

Artikkel 17 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Ilma et see piiraks kohtulikku sõltumatust ja kohtusüsteemi korralduse erinevusi liidus, nõuab liikmesriik neilt, kes vastutavad kriminaalmenetluses osalevate kohtunike, prokuröride, politsei, kohtutöötajate ja pädevate asutuste töötajate koolituse eest, käesoleva direktiivi eesmärkidele ning asjaomaste töötajate ja asutuste ülesannetele vastavate korrapäraste erikoolituste korraldamist.

Muudatusettepanek

Ilma et see piiraks kohtulikku sõltumatust ja kohtusüsteemi korralduse erinevusi liidus, nõuab liikmesriik neilt, kes vastutavad kriminaalmenetluses **ja uurimises** osalevate kohtunike, prokuröride, politsei, kohtutöötajate ja pädevate asutuste töötajate, **sh keskkonnaekspertide** koolituse eest, **elkõige juhtudel, kui keskkonnakuriteod on sooritatud kriminaalsete organisatsioonide raames**, käesoleva direktiivi eesmärkidele ning asjaomaste töötajate ja asutuste ülesannetele vastavate korrapäraste erikoolituste korraldamist. **Erilist tähelepanu pööratakse erikoolituse kursustele rahvusvaheliste keskkonnakuritegude uurimise ja nende eest vastutusele võtmise teemal.**

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 18 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et tulemuslikud uurimisvahendid, nagu need, mida kasutatakse organiseeritud kuritegevuse või teiste raskete kuritegude juhtumite korral, on kättesaadavad ka artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude uurimiseks või nende eest süüdistuse esitamiseks.

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 19 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et tulemuslikud uurimisvahendid, nagu need, mida kasutatakse organiseeritud kuritegevuse, **küber- ja finantskuritegevuse** või teiste raskete kuritegude juhtumite korral, on kättesaadavad ka artiklites 3 ja 4 osutatud kuritegude uurimiseks või nende eest süüdistuse esitamiseks.

Muudatusettepanek

Artikkel 19a

Koostöö liikmesriikide vahel, liidu organite ja asutustega ning arenguriikidega

- 1. Liikmesriigid tagavad tõhusa koordineerimise ja piiriülese koostöö teiste liikmesriikide ja liiduga, sealhulgas liidu spetsialiseeritud organite ja asutustega, nagu Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Amet (Eurojust), Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet (Europol), Euroopa Prokuratuur, Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Amet (CEPOL) ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet.***
- 2. Liikmesriigid intensiivistavad rahvusvahelist õigusalast koostööd ja eelkõige koostööd arenguriikidega, et tugevdada nendes õigusriigi põhimõtet ja juhtimissüsteeme, rakendamaks tõhusaid mehhanisme keskkonnakuritegude ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks.***

3. *Komisjon suurendab jõupingutusi rahvusvahelise ja arengukoostöö parandamiseks ning arenguriikide toetamiseks, võttes tõhusaid meetmeid suutlikkuse suurendamiseks, eelkõige tehnilise abi programmide loomiseks, et võimaldada neil parandada oma haldus-, kohtu- ja õigussüsteeme, et tõhusamalt ennetada keskkonnakuritegusid ja nende vastu võidelda.*

Muudatusettepanek 60

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 1 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

(a) selles kuritegevuse valdkonnas kehtestatud riikliku poliitika eesmärgid ja prioriteedid;

Muudatusettepanek

(a) selles kuritegevuse valdkonnas kehtestatud riikliku poliitika eesmärgid ja prioriteedid, *sealhulgas rahvusvahelise organiseeritud keskkonnakuritegevuse ennetamine ja selle vastu võitlemine, samuti selliste kuritegudega seotud korrupsioon ja rahapesu, kui need mõjutavad arenguriike;*

Muudatusettepanek 61

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 1 – punkt b**

Komisjoni ettepanek

(b) kõigi seda liiki kuritegude vastu võitlevate pädevate asutuste rollid ja kohustused;

Muudatusettepanek

(b) kõigi seda liiki kuritegude vastu võitlevate pädevate asutuste *ja teiste osalejate, näiteks kodanikuühiskonna ja erasektori* rollid ja kohustused;

Muudatusettepanek 62

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 1 – punkt c**

Komisjoni ettepanek

(c) pädevate asutuste vahelise koordineerimise ja koostöö viisid;

Muudatusettepanek

(c) pädevate asutuste **ja teiste osalejate, näiteks kodanikuühiskonna** vahelise koordineerimise ja koostöö viisid;

Muudatusettepanek 63

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 1 – punkt e**

Komisjoni ettepanek

(e) vajalikud ressursid ja täitevtöötajate spetsialiseerumise toetamise võimalused;

Muudatusettepanek

(e) vajalikud **ja eraldatavad** ressursid ja täitevtöötajate spetsialiseerumise toetamise võimalused, **ning kuidas koolitusprogrammides jälgitakse valdkondadevahelist lähenemisviisi;**

Muudatusettepanek 64

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 1 – punkt f**

Komisjoni ettepanek

(f) saavutatud tulemuste korrapärase jälgimise ja hindamise menetlused ja mehhanismid;

Muudatusettepanek

(f) saavutatud tulemuste korrapärase jälgimise ja hindamise menetlused ja mehhanismid, **sealhulgas lähtetase ja kasutatud näitajad;**

Muudatusettepanek 65

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 20 – lõige 1 – punkt g a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(ga) abi ja kaitse arenguriikides asuvatele kannatanutele, eelkõige neile, kes on haavatavas olukorras, sealhulgas keskkonnakaitsjatele;

Muudatusettepanek 66

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 21 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Lõikes 1 osutatud statistilised andmed hõlmavad vähemalt järgmist:
- (a) teatatud keskkonnakuritegude arv;
 - (b) uuritud keskkonnakuritegude arv;
 - (c) **keskkonnakuritegude kriminaaluurimiste** keskmine kestus;
 - (d) keskkonnakuriteos süüdimõistmistest arv;
 - (e) keskkonnakuriteos süüdi mõistetud ja karistatud füüsiliste isikute arv;
 - (f) keskkonnakuritegude või samaväärsete **süütegude** eest karistatud juriidiliste isikute arv;
 - (g) keskkonnakuritegude valdkonnas tagasilükatud kohtuasjade arv;
 - (h) keskkonnakuritegude eest määratavate karistuste liigid ja määrad, sealhulgas artikli 3 kohaste keskkonnakuritegude liikide kaupa.

Muudatusettepanek

2. Lõikes 1 osutatud statistilised andmed hõlmavad vähemalt järgmist:
- (a) teatatud keskkonnakuritegude arv;
 - (b) uuritud keskkonnakuritegude arv;
 - (c) **kohtumenetluste** keskmine kestus **alates keskkonnakuritegude kriminaaluurimise algusest kuni kohtuotsuse tegemise ja selle täideviimiseni**;
 - (d) keskkonnakuriteos süüdimõistmistest arv;
 - (e) keskkonnakuriteos süüdi mõistetud ja karistatud füüsiliste isikute arv;
 - (f) keskkonnakuritegude või samaväärsete **kuritegude** eest karistatud juriidiliste isikute arv **ning kas teo toimepanija oli organiseeritud kuritegelik ühendus või tegutses sellises ühenduses**;
 - (g) keskkonnakuritegude valdkonnas tagasilükatud kohtuasjade arv;
 - (h) keskkonnakuritegude eest määratavate karistuste liigid ja määrad, sealhulgas artikli 3 kohaste keskkonnakuritegude liikide kaupa;
 - (ha) **rahvusvaheliste keskkonnakuritegude arv riikide kaupa, kus keskkonnakuritegu sooritati**;
 - (hb) **andmed keskkonnakuritegudest saadud tulu kohta, mis on ajutiselt arestitud või külmutatud ja lõpuks konfiskeeritud**;
 - (hc) **teave selle kohta, kas keskkonnakuritegu kujutab endast rahapesu eelkuritegu**;
 - (hd) **kannatanute arv, sealhulgas kannatanute rühmad või kohalikud kogukonnad, liigitatuna muu hulgas soo**,

*vanuse, etnilise päritolu ja päritoluriigi
alusel;*

*(he) keskkonnale ning inimestele ja
kohalikele kogukondadele avalduva mõju
liik.*

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Keskkonna kaitsmine kriminaalõiguse kaudu ja direktiivi 2008/99/EÜ asendamine
Viited	COM(2021)0851 – C9-0466/2021 – 2021/0422(COD)
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	JURI 27.1.2022
Arvamuse esitajad istungil teada andmise kuupäev	DEVE 24.3.2022
Arvamuse koostaja nimetamise kuupäev	Caroline Roose 14.3.2022
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	30.8.2022
Vastuvõtmise kuupäev	30.11.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 12 –: 10 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Barry Andrews, Eric Andrieu, Hildegard Bentele, Udo Bullmann, Antoni Comín i Oliveres, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Janina Ochojska, Michèle Rivasi, Christian Sagartz, Eleni Stavrou, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Alessandra Basso, Marlene Mortler, Caroline Roose
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Virginie Joron, Joachim Kuhs, Aušra Maldeikienė

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

12	+
NI Renew S&D The Left Verts/ALE	Antoni Comín i Oliveres Barry Andrews, Charles Goerens Eric Andrieu, Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino Miguel Urbán Crespo Pierrette Herzberger-Fofana, Michèle Rivasi, Caroline Roose
10	-
ID PPE	Alessandra Basso, Virginie Joron, Joachim Kuhs Hildegard Bentele, Aušra Maldeikienė, Marlene Mortler, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Eleni Stavrou, Tomas Tobé
0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu